

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความต้องการการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร
ตำบลห้วยพระ อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

Extension Need to Non-Pesticide Vegetables Growing of Farmers
at Tumbol Huaypra Amphore Dontoom Changwat Nakhonpratom

T095999

โดย

นาย ปรัชญา แชนท์
นาย มานพ เหล็มปาน

พ.ศ. 2543

ภาควิชาเทคนิคเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร

Department of Agricultural Technique
Faculty of Agricultural Technology

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY
CHAOKUNTAHARN LADKRABANG
BANGKOK, 10520 THAILAND

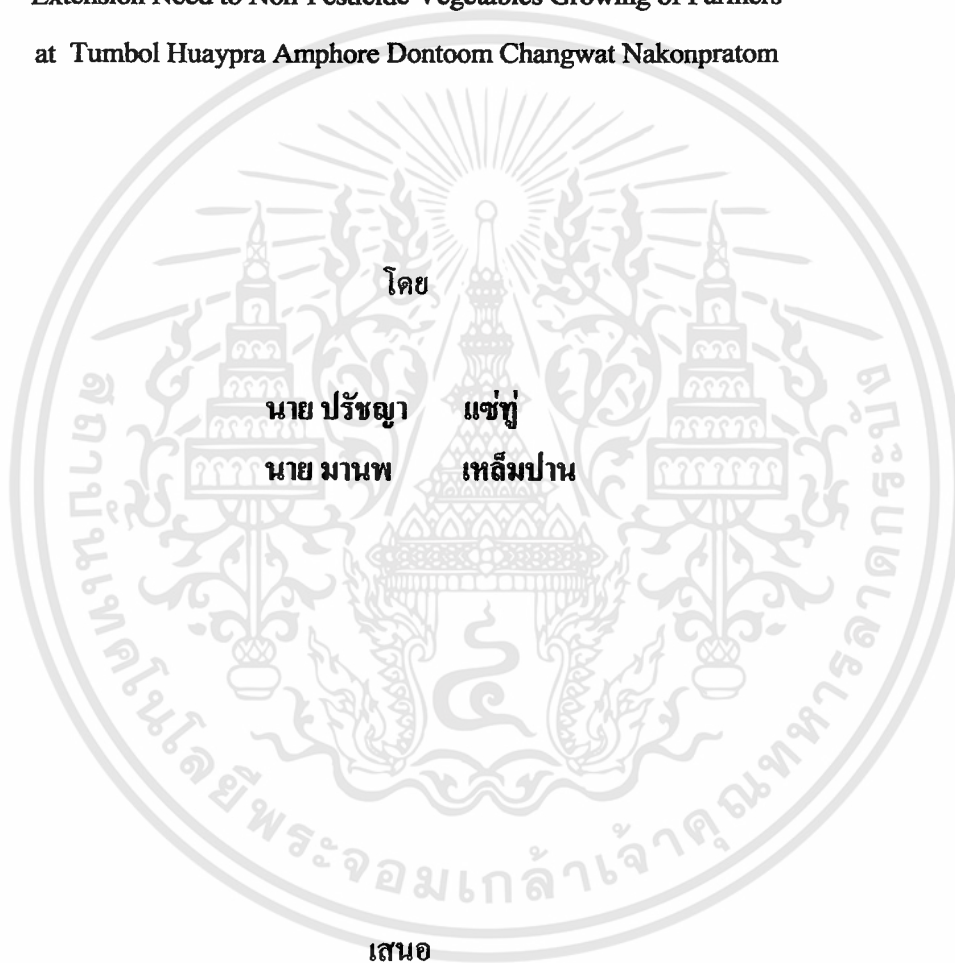
พ.ศ.
๒๕๔๓
๒๕๔๓

สงวนลิขสิทธิ์...
เอกสารนี้...
ฉบับเดือนปี... JUN 2003...
...ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความต้องการการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร
ตำบลห้วยพระ อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม
Extension Need to Non-Pesticide Vegetables Growing of Farmers
at Tumbol Huaypra Amphore Dontoom Changwat Nakonpratom

โดย

นาย ปรัชญา

แซ่ทุ๋

นาย มานพ

เทล์มปาน

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

พ.ศ. 2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาเทคนิคเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง
ความต้องการการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร
ตำบลห้วยพระ ตำบลคอนตุม จังหวัดนครปฐม

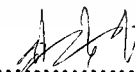
Extension Need to Non-Pesticide Vegetables Growing of Farmers at Tumbol
Huypra Amphore Dontoom Changwat Nakonpratom

โดย
นายปรัชญา แห่ง
นายมานพ เหลี่ยมปาน
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ว.บ. (พัฒนาการเกษตร)
เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

..... 30 พ.ค. 2549
(อาจารย์สนอง นิลเพชร)

กรรมการปัญหาพิเศษ

..... 30 พค, 49
(อาจารย์สุชมารณ์ จันทร์ศรี)

หัวหน้าภาควิชา

..... 30 พค, 49
(อาจารย์สุชมารณ์ จันทร์ศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

เรื่อง : ความต้องการการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบล
ห้วยพระ อำเภอ คอนตูม จังหวัดนครปฐม

โดย : นายปรัชญา แซ่ทู่
: นายมานพ เหลี่ยมปาน

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(อาจารย์สนอง นิลเพ็ชร)

.....30 /พ.ศ. :43

จากการศึกษา พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 54.56 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี ร้อยละ 22.73 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.27 มีสภาพสมรส ร้อยละ 53.64 สำเร็จการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 49.10 สมาชิกในครอบครัวมีระหว่าง 5-8 คน ร้อยละ 55.45 มีจำนวนแรงงานในครอบครัวจำนวน 3 คน ส่วนระยะเวลาที่ปลูกประมาณ ระยะ 1-2 ปี ร้อยละ 52.73 ส่วนพื้นที่ปลูกผัก 1-3 ไร่ มี ร้อยละ 86.36 ส่วนการถือครองพื้นที่ เป็นของเกษตรกรเองร้อยละ 76.36 อาชีพก่อนการปลูกผัก ส่วนใหญ่เคยประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 40.00 เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกผักเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 59.09 อาชีพอื่น นอกจากการปลูกผักคือทำอาชีพเกษตรกรรม มี ร้อยละ 33.33 รายได้ต่อปี จากอาชีพหลักส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 40,000 – 60,000 บาท ต่อปี มี ร้อยละ 50.00 ส่วนรายได้จากการทำอาชีพอื่น ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 30,000 – 50,000 บาท ต่อปี สภาพการประกอบอาชีพด้านการปลูกผักโดยส่วนใหญ่เกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษมี ร้อยละ 92.73 และได้เรียนรู้วิธีปลูกจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีร้อยละ 86.36 ส่วนวิธีการปลูก เกษตรกรใช้วิธีการหยอดเมล็ด ร้อยละ 97.27 ส่วนแหล่งน้ำที่ใช้ส่วนใหญ่ได้จากการขุดเจาะบ่อน้ำ ร้อยละ 32.73 ส่วนการใช้เครื่องมือเตรียมแปลงปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือธรรมดาเช่น จอบ พลั่ว ร้อยละ 90.00 ส่วนการใช้ปุ๋ยกับผัก พบว่าเกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 54.55 ส่วนการใช้กากกับผักใช้เครื่องมือทุ่นแรงให้น้ำ ร้อยละ 68.18 ส่วนการป้องกันแมลงเกษตรกรใช้วัสดุสังเคราะห์เช่นมุ้งตาข่าย ร้อยละ 50.90 เกษตรกรเก็บผักจำหน่ายเมื่อเจริญเติบโตได้ขนาดตามกำหนด ร้อยละ 95.45 ส่วนการจำหน่ายผัก เกษตรกรมีการรวมกลุ่มจำหน่าย ร้อยละ 64.54 ความต้องการด้านการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ เกษตรกรมีแหล่งเงินทุนเป็นของตนเอง ร้อยละ 57.27 ส่วนรายได้ของการปลูกผักปลอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารพิษ 20,000 - 40,000 บาท ต่อปี ร้อยละ 54.55 ส่วนค่าใช้จ่ายดูแลผัก อยู่ระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท ต่อปี ร้อยละ 79.09 ส่วนสาเหตุจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกผักปลอดสารพิษ พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแนะนำ ร้อยละ 45.54 ส่วนชนิดผักที่นิยมปลูกคือผักคะน้า ร้อยละ 54.55 ส่วนแหล่งข่าวสารพิษที่ให้เกษตรกรได้รับคือโทรทัศน์ร้อยละ 76.36 ความต้องการส่งเสริมด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ เกษตรกรต้องการมีความรู้ด้านวิทยาการการหลังเก็บเกี่ยว ส่วนผักที่ต้องการให้ปลูกเป็นผักปลอดสารพิษคือ ผักคะน้า ส่วนด้านตลาดเกษตรกรต้องการให้กำหนดราคาให้เหมาะสม ส่วนด้านสื่อที่ใช้ส่งเสริมเกษตรกร ต้องการด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาคอยให้คำปรึกษา ความต้องการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ ด้านความรู้ เกษตรกรต้องการความรู้ด้านการปรับปรุงและบำรุงดิน ร้อยละ 19.09 ส่วนการฝึกอบรม เกษตรกรต้องการอบรมการจัดตั้งสหกรณ์ ส่วนความต้องการพันธุ์ผักพบว่าผักคะน้าร้อยละ 36.36 ส่วนความต้องการช่วยเหลือด้านประกันราคาร้อยละ 30.00 ปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษ เกษตรกรต้องประสบปัญหาด้านสภาพพื้นที่ดินเสื่อมโทรมประกอบกับราคาผักไม่แน่นอน อีกทั้งค่าอุปกรณ์ ปุ๋ย , ยา มีราคาแพง และปัญหาผลผลิตรวมทั้งปัญหาโรคและแมลงรบกวน ปัญหาการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ การอยู่ห่างไกลจากตัวอำเภอ และเจ้าหน้าที่ขาดการติดต่อประสานงานต่อเนื่อง ปัญหาด้านผลผลิตผักปลอดสารพิษ ประสบปัญหาขนาดของผักเกินมาตรฐานการลงทุนแพงและราคาผักที่ไม่แน่นอน รวมทั้งอุ้งบรรจุมักมีขนาดมาตรฐานเดียว ปัญหาด้านตลาดและอุปสรรคอื่น ๆ ประสบปัญหาค่าถึงความต้องการของตลาดแต่ละงวดไม่เท่ากันและปัญหาตลาดในท้องถิ่นเริ่มอิ่มตัว รวมทั้งพ่อค้าคนกลางกดราคารับซื้อต่ำและพืชที่ใช้ทำสารสกัดเริ่มหายาก ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกษตรกร ควรมีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเพื่อต่อรองราคาผักและรับทราบข่าวสารความเป็นไปได้ในอนาคตของผักที่ต้องการ รวมทั้งการประกันราคาผักและรวมถึงการจัดหาตลาดที่มั่นคงให้กับเกษตรกร การสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในด้านการศึกษานโยบายและวิธีการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษพบว่า ร้อยละ 100 มีการจัดหาวัสดุทางการเกษตรให้เกษตรกร ร้อยละ 100 มีการจัดอบรมให้ความรู้ทุกเดือน ร้อยละ 100 เชิญเขียนเกษตรกรเพื่อให้คำแนะนำ ร้อยละ 37.50 และร้อยละ 100 หน่วยงานให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ , นักวิชาการและเอกชน วิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษทำการสาริตร้อยละ 54.55 เผยแพร่ความรู้โดยการใช้สื่อมีการเลือกสื่อที่หาง่ายในท้องถิ่นร้อยละ 26.67 การใช้สื่อเพื่อส่งเสริมเผยแพร่แก่เกษตรกรใช้สื่อชนิดการสาริตวิธี , การเขียนเขียนที่บ้านและไร่นา ร้อยละ 15.90 เลือกใช้โสตทัศนวัสดุชนิดเอกสารสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 18.93 ปัญหาอุปสรรควิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ ปัญหาส่วนมากที่พบคือปัญหาเกษตรกรไม่มั่นใจในคำแนะนำและผลตอบแทนที่จะได้รับวิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะคือให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด โดยใช้สื่อต่าง ๆ ช่วยในการแนะนำและมีการสาริต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้เกษตรกรได้เห็นจริง ๆ ทำให้เกษตรกรมั่นใจและประกันราคาขั้นต่ำของผลผลิตในการปฏิบัติงานในพื้นที่เกษตรกรให้ความร่วมมือ ควรมีการขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อสร้างอาชีพ รายได้ความเป็นอยู่ดีขึ้น สภาวะเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันไม่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษ เนื่องจากต้นทุนต่ำ ให้ผลผลิตสูงคุ้มค่า และมีการทำสัญญาประกันราคาขั้นต่ำอีกทั้งยังเป็นที่นิยมของผู้บริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากบุคคลหลายท่านด้วย ซึ่งผู้วิจัยลืมนึกไม่ได้ กล่าวคือ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษตำบลห้วยพระ อำเภอคอนทูน จังหวัดนครปฐม และเพื่อนๆ ทุกคนที่เสียสละเวลาช่วยให้ปัญหาพิเศษเล่มนี้เป็นไปด้วยดี ทั้งนี้ ต้องขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ สอนง นิลเพ็ชร ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ อาจารย์ สุขุมภรณ์ ขันศรี กรรมการปัญหาพิเศษ และคณาจารย์ภาควิชาเทคนิคทุกท่านที่ให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไข อีกทั้งบิดามารดาที่ให้ทุนในการวิจัยปัญหาพิเศษเล่มนี้เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องไว้เป็นอย่างสูง

ปรัชญา แซ่ตู้
มานพ เหลี่ยมปาน
22 พฤษภาคม 2543

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตการวิจัย	2
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 ตรวจสอบเอกสาร	4
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	14
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	14
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	14
วิธีการและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	15
การวิเคราะห์ข้อมูล	15
ระยะเวลาในการศึกษา	17
บทที่ 4 ผลการวิจัย	18
ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร	18
ตอนที่ 2 สภาพการผลิตผักของเกษตรกร	23
ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไขปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษ	29
ตอนที่ 4 ความต้องการด้านการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ	33
ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษ	36
ตอนที่ 6 นโยบายและวิธีการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษ	38
ตอนที่ 7 วิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ	41
ตอนที่ 8 ปัญหาอุปสรรควิธีการแก้ไขและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการปลูกผัก	42
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	44
เอกสารอ้างอิง	45
ภาคผนวก	47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การดำเนินงานทำปัญหาพิเศษ	17
2 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร	21
3 สภาพการผลิตฝักของเกษตรกร	25
3 สภาพการผลิตฝักของเกษตรกร	28
4 ความต้องการการส่งเสริมการปลูกฝักปลอดสารพิษ	32
5 ความต้องการความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	34
6 นโยบายและวิธีการส่งเสริมการผลิตฝักปลอดสารพิษ	38
7 วิธีการส่งเสริมการปลูกฝักปลอดสารพิษ	40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

อาชีพเกษตรกรกรรม เป็นอาชีพที่สำคัญของคนไทยมาตั้งแต่โบราณ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนี้มาแต่บรรพบุรุษ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาประเทศไทยจึงต้องเน้นไปในการพัฒนาเกษตรกรกรรม ทั้งนี้เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และการครองชีพของเกษตรกรให้ดีขึ้น พืชผักก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งมีทั้งทำเป็นอุตสาหกรรม เป็นวัตถุดิบที่สามารถนำมาแปรรูปให้เป็นอาหารประเภทต่างๆ เช่น ผักกระป๋อง น้ำผักรวมในกระป๋อง ผักดองต่างๆ ผักจึงเป็นอาหารอย่างหนึ่งที่สำคัญใน 4 ปัจจัยของการดำรงชีวิตของมนุษย์ “ผักเป็นอาหารเสริมคุณค่าทางอาหารตามหลักโภชนาการซึ่งไม่มีในอาหารประเภทอื่น การปลูกผักจึงเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย จัดว่าเป็นอาชีพทำรายได้สูง และส่วนใหญ่เป็นพืชอายุสั้น สามารถเก็บเกี่ยวจำหน่ายได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว (อนงค์ จันทศรีกุล, 2532 : 1)

การขยายพื้นที่การปลูกผักให้กว้างขวาง เป็นสาเหตุหนึ่งที่มีโรคและแมลงศัตรูระบาด เกษตรกรจะใช้สารเคมีมาควบคุม ซึ่งมีทั้งคุณประโยชน์และโทษต่อเกษตรกรเองและผู้บริโภคด้วย

ผักปลอดสารพิษ จึงเป็นทางเลือกใหม่ในการปลูกผักปัจจุบันและอนาคต โดยการปลูกจะไม่มีสารเคมีหรือใช้สารเคมีใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งปลอดภัยต่อตัวผู้บริโภคและตัวเกษตรกรเอง ซึ่งในปัจจุบันมีการณรงค์จากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน สนับสนุนให้มีการปลูกผักปลอดสารพิษ ซึ่งเกษตรกรสามารถปลูกผักปลอดสารพิษได้ตลอดทั้งปีและจะเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร แต่เกษตรกรยังขาดความรู้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ และยังขาดการส่งเสริมจากภาครัฐและเอกชนอย่างจริงจัง ทั้งในการปลูก การดูแล และการบำรุงรักษา จากเจ้าหน้าที่หรือนักวิชาการที่มีความรู้และยังรวมถึงปัญหาด้านพันธุ์ผักต่างๆ การเก็บเกี่ยว และการตลาดตลอดไปจนถึงขั้นตอนในการแปรรูป ตลอดจนการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาการปลูกผักปลอดสารพิษต่อไป

ดังนั้นในการทำวิจัยในพื้นที่ตำบลห้วยพระ อำเภอคอนอุม จังหวัดนครปฐมนี้ เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าว เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกผักมากพื้นที่หนึ่ง เป็นเขตปริมณฑลซึ่งมีการส่งจำหน่ายในกรุงเทพฯ และมีระบบชลประทานที่ดี มีพื้นที่เพาะปลูกมากเนื่องจากพื้นที่นี้เมื่อก่อนปลูกข้าวและกระชายแหล่งใหญ่มาก่อน ต่อมาเมื่อมีโรคเชื้อราระบาด เกษตรกรในพื้นที่จึงเปลี่ยนแปลงพื้นที่มาปลูกผักแทนและได้ผลดีในการทำวิจัยพื้นที่นี้เพื่อขยายทราบความต้องการของเกษตรกรที่ต้องการ

ให้รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมแก้ไขปรับปรุงการปลูกหรือความรู้อื่นใดที่จะทำให้มีผลผลิต รายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตผักของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขปัญหา ในการปลูกผักของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ
5. เพื่อศึกษานโยบายวิธีการให้การส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และวิธีแก้ไขปัญหของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. ทราบถึงสภาพการผลิตผักของเกษตรกร
3. ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและวิธีการแก้ไขปัญหาในการปลูกผักของเกษตรกร
4. ทราบถึงความต้องการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ
5. ทราบถึงนโยบายและการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไขปัญหของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา เฉพาะเกษตรกรที่ปลูกผักและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในการถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมในท้องที่ตำบลห้วยพระ อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

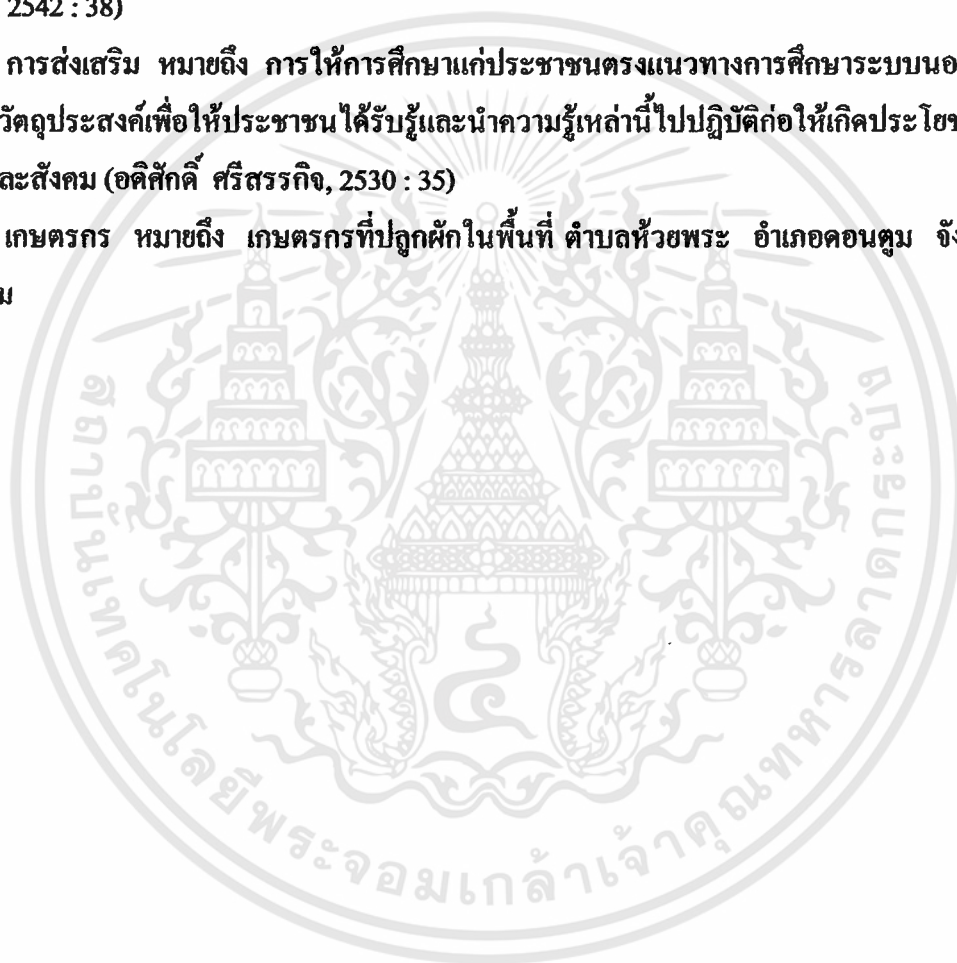
นิยามศัพท์

ผักปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง ผักที่ไม่มีสารพิษตกค้างอยู่เลยในขณะที่เก็บเกี่ยว แต่หากจะมีสารพิษตกค้างอยู่ก็ต่ำกว่าระดับที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคหรือในช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตสารเคมีที่ใช้ฉีดพ่นห่มคลุมหรือตัดค้างไปแล้ว (กลุ่มพืชผัก, 2541 : 21)

ผักปลอดสารพิษ หมายถึง การปลูกผักที่ไม่ใช้ทั้งปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืช (อารีรัตน์ กิตติศิริ, 2542 : 38)

การส่งเสริม หมายถึง การให้การศึกษาแก่ประชาชนตรงแนวทางการศึกษาระบบนอกโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน ได้รับความรู้และนำความรู้เหล่านี้ไปปฏิบัติก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม (อดิศักดิ์ ศรีธรรมกิจ, 2530 : 35)

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ปลูกผักในพื้นที่ ตำบลห้วยพระ อำเภอคอนคม จังหวัด นครปฐม

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาถึงความต้องการการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ ได้ตรวจเอกสารที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องในหลายๆ หัวข้อ ดังนี้

- 2.1 ความสำคัญของผักปลอดสารพิษ
- 2.2 ปัญหาสารพิษตกค้างของพืชผักในปัจจุบัน
- 2.3 วิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ
- 2.4 ปัญหาโรคแมลงและอุปสรรค
- 2.5 การตลาดผักปลอดสารพิษ
- 2.6 การส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

2.1 ความหมาย ความสำคัญของผักปลอดสารพิษ

ผักปลอดสารพิษ หมายถึง การปลูกผักที่ไม่ใช้ทั้งปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืช (อารีรัตน์ กิตติศิริ, 2542 : 38) มีผักปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง ผักที่ไม่มีสารพิษตกค้างอยู่เลยในขณะที่เก็บเกี่ยว แต่หากจะมีสารพิษตกค้างอยู่ก็ต่ำกว่าระดับที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคหรือในช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต สารเคมีที่ใช้ฉีดพ่นหมักฤทธิ์ตกค้างไปแล้ว

ในปัจจุบันเกษตรกรได้มีการนำสารเคมีที่มีพิษมาใช้ปราบและป้องกันกำจัดศัตรูพืช ได้ก่อให้เกิดปัญหา สารเคมีตกค้างในพืชผักและสิ่งแวดล้อม โดยทั้งนี้เนื่องจากสารพิษต่างๆ มีทั้งคุณและโทษ หากใช้ถูกวิธี ก็จะช่วยลดความเสียหายจากศัตรูพืชและที่สำคัญคือสารพิษต่างๆ เหล่านี้ หากใช้ผิดวิธีจะทำลายความสมดุลธรรมชาติ แมลงศัตรูธรรมชาติที่ช่วยควบคุมปริมาณศัตรูพืชจะถูกทำลายสูญหายและศัตรูบางชนิดมีแนวโน้มปรับตัวสร้างความต้านทานต่อวัตถุมีพิษได้รวดเร็ว อาทิ หนอนใยผัก หนอนกระทู้หอม เป็นสาเหตุให้เกิดการระบาดของศัตรูพืช มีความรุนแรงทวีขึ้นทุกปี แต่เกษตรกรก็จะเริ่มใช้สารเคมีในอัตราเข้มข้นสูงขึ้น และเมื่อไม่ได้ผลเกษตรกรก็จะเริ่มใช้วัตถุมีพิษต่างๆ ผสมกัน 7 – 9 ชนิด ทำให้ยากต่อการควบคุมสารพิษตกค้างในระยะเวลาก่อนเก็บเกี่ยว โดยการสรุปของ สมปอง ทองดีแท้ (2528 : 29) ดำรวจชนิดและปริมาณสารมีพิษตกค้างบนพืชผักในท้องที่จังหวัดเพชรบูรณ์และนนทบุรี รวมพื้นที่การเพาะปลูก 398 ไร่ จากการสำรวจโดยวิธีสุ่มตัวอย่างพืชผัก 10 ชนิด คือ คะน้า ผักกาดกวางตุ้ง ผักกาดหัว มะเขือขาว ผักกาดขาว (ชนิดธรรมดา) ผักกาดขาวปลี กะหล่ำดอก ต้นหอม ถั่วถัสน้า และกะหล่ำปลี รวมทั้งสิ้น 127 ตัวอย่าง พบว่ามีสารพิษที่ใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชตกค้างจำนวน 40 ตัวอย่าง (31.49%)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนนี้พบว่าเกินระดับความปลอดภัย (tolerance) ที่องค์การอนามัยโลกและองค์การอาหารและยา กำหนดไว้ 8 ตัวอย่าง (6.30%) พบว่ามีปัญหาสารพิษตกค้างอยู่สูงเกินค่าความปลอดภัยมาก และได้มีผู้ให้ความคิดเห็นว่า น่าจะมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน หาวิธีที่จะอยู่ร่วมกับศัตรูพืชโดย “จะไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน” โดยอาศัยหลักของธรรมชาติและระบบนิเวศ คือ การปลูกพืชผักโดยใช้มุ้งตาข่ายไนลอนคลุมทั้งแปลง ซึ่งเกษตรกรให้ความสนใจกว่าวิธีอื่นๆ เพราะใช้แล้วเห็นผลชัดกว่า ซึ่ง สมบัติ ราชวงศ์ (2540 : 31) ได้กล่าวไว้ ยังมีวิธี คือ การกำจัดแมลงศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน ซึ่ง สมปอง ประพันธ์ (2541 : 28) ได้กล่าวไว้คือ วิธี IPM (Integrated Pest Management) ความหมายคือ การจำกัดพื้นที่ แพร่ขยายของแมลงศัตรูพืช และใช้สมุนไพรกำจัดแมลง เพื่อให้เกษตรกรและผู้บริโภคปลอดภัยจากสารตกค้างในพืชผักอันเป็นทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมกับคนและสภาพแวดล้อม

2.2 ปัญหาสารพิษตกค้างของพืชผักในปัจจุบัน

ปัจจุบันประเทศไทยประสบภาวะสิ่งแวดล้อม ซึ่งสมบัติ ราชวงศ์ (2540 : 31) ได้สรุปว่าสารพิษ ที่ไม่ว่าจะเป็นอากาศและอาหารล้วนปะปนสารพิษที่เป็นอันตราย ผลผลิตทางการเกษตร เป็นอีกประเภทหนึ่งที่น่าเป็นห่วงต่อผู้บริโภค คือ พืชผักที่คนนิยมบริโภคเป็นประจำจากการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศวิทยา ที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปโดยมนุษย์ทำให้ระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตสูญสิ้นไป ทำให้มีศัตรูมากกว่าพืชชนิดอื่น เนื่องจากพืชผักเจริญเติบโตได้รวดเร็วและเป็นพืชอวบน้ำ จึงทำให้หนอนและแมลงมาทำลาย และเกษตรกรบางรายใช้เงินทุนจำนวนมาก มาใช้ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชและปัจจุบันได้พบว่าในอาหารมีสารพิษ จากการกล่าวถึงของ ทองชาติ กันหาจันทร์ (2542 : 17) เนื่องจากมีการใช้เทคโนโลยีและสารเคมีต่างๆ ในการบังคับพืชผักให้เจริญเติบโตตามที่ต้องการ โดยหวังกำไร อันเน้นต่อความรับผิดชอบต่อสังคม และเรียกได้ว่า ปลูกได้เร็ว โตเร็ว และขายได้เร็วเท่าไรยิ่งดี ซึ่งมีตัวอย่างจาก ปอง ประพันธ์ (2540 : 28) โดยกล่าวถึง หมู่บ้านโลกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ประชากรในหมู่บ้านมี 60 ครอบครัว ส่วนใหญ่ทำนาปลูกข้าวและหลังเก็บเกี่ยวจะปลูกผัก แต่การปลูกแบบไม่พัฒนาคือจดจำกันมาแบบดั้งเดิมและปลูกผักเพียง 1 – 2 ชนิด และที่อันตรายที่สุดคือชาวบ้านนิยมใช้สารเคมีกำจัดแมลงในผัก เมื่อใช้นานเข้าแมลงก็ดื้อยา จึงมีการใช้สารเคมีที่มีฤทธิ์รุนแรงมากขึ้น ถึงขนาดชาวบ้านหลายรายเจ็บป่วยเพราะสารเคมีที่ใช้กำจัดแมลง และบางรายถึงกับเสียชีวิต

2.3 วิธีการปลูกผักปลอดสารพิษและการดูแลรักษา

1.) ผักกางมุ้ง วิจารณ์ แซ่จิว (2531 : 129) ได้กล่าวว่าเป็นการสร้างเกราะคุ้มกันให้พืชเพื่อหลีกเลี่ยงแมลงศัตรูพืชให้ได้มากที่สุด ซึ่งมุ้งมีความห่างของตาข่ายที่สามารถป้องกันแมลงขนาดใหญ่ได้แต่มีปัญหาที่แมลงขนาดเล็ก แต่ถ้าใช้ตาข่ายขนาดเล็กจะเกิดความยุ่งยากในการให้น้ำเนื่องจากน้ำไม่สามารถลอดผ่านมุ้งได้ จึงต้องให้มุ้งที่มีตาห่างแบบเดิมอยู่ ส่วนสีมุ้งมีอยู่ 2 สีคือ สีขาวและสีฟ้า แต่ยังไม่มียี่ห้อที่ชัดเจนเกี่ยวกับความแตกต่างของสีมุ้ง แต่มีข้อสังเกตจากการทดลองของเกษตรกรว่า มุ้งสีขาวจะปลูกพืชได้ดีกว่า เช่น ผักกาดเขียว ผักกาดขาว และผักคะน้า ส่วนมุ้งสีฟ้าก็ปลูกพืชบางชนิดได้ดีกว่ามุ้งสีขาวเช่นกัน มุ้งสีฟ้าทำให้แสงลดลงถึง 30 เปอร์เซ็นต์ และผักที่ปลูกในมุ้งจะมีลักษณะผอมสูง และใบบางกว่ามุ้งสีขาว ส่วนแบบของการกางมุ้งมีอยู่ 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 มุ้งขนาดใหญ่

เป็นการกางคลุมแปลงผัก ขนาด 3 – 5 ไร่เป็นผืนเดียวกันตลอด สูงประมาณ 2.5 เมตร ใช้ทุนประมาณ 20,000 บาท/ไร่ ซึ่งมีอายุการใช้งานนาน 3 ปี จากนั้นประสิทธิภาพจะลดลงถึง 50 เปอร์เซ็นต์ และปัญหาที่สำคัญคือ เมื่อลมแรงหรือพายุเข้าจะพังโค่นได้ง่าย และอาจต้องเพิ่มทุนในการซ่อมแซม

แบบที่ 2 มุ้งขนาดเล็ก

เป็นการกางมุ้งแต่ละแปลงแยกกัน และลดความสูงลงเล็กน้อย แต่ถ้าเตี้ยลงมาก จะมีปัญหาเมื่อผักโตจะติดมุ้งพอดี และแมลงสามารถหยอเข้าไปจากข้างนอกได้

สรุป แบบของมุ้งที่เหมาะสม ตรงที่ความสูงของมุ้งขนานกันไปตามโค้งของแปลง ทำให้ผักที่อยู่บนสุดไม่มีโอกาสสัมผัสกับมุ้ง จากการปลูกกางมุ้ง

จากการปลูกผักกางมุ้ง วัชรินทร์ เจริญวงศ์ (2541 : 28) ได้พูดถึงประโยชน์การปลูกผักในมุ้ง ดังนี้

ก. สามารถป้องกันผีเสื้อตัวเต็มวัยของหนอนชนิดต่างๆ ได้ เช่น หนอนใยผัก หนอนเจาะดอกกะหล่ำ หนอนกระทุ้ง และหนอนอื่นๆ

ข. มีการเจริญเติบโตเร็วกว่าการปลูกนอกมุ้ง จึงทำให้เก็บผลผลิตได้เร็วขึ้น เช่น คะน้า กวางตุ้ง กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก บล๊อคโคลี

ค. อุณหภูมิและความชื้นสูงกว่าภายนอก เช่น อุณหภูมิสูงกว่า 22 องศาเซลเซียส และความชื้นสูงกว่า ประมาณ ร้อยละ 10 – 20 ทำให้ประหยัดน้ำ

ง. ปลุกผักนอกฤดูได้ เช่นในฤดูฝนซึ่งฝนตกชุก มุ้งคาข่ายจะช่วยลดแรงปะทะของเม็คน้ำฝน ทำให้ผักที่ปลูกไม่ชะงักการเจริญเติบโต

จ. พืชผักที่ปลูกในมุ้งจะมีรสหวาน กรอบ ตลอดจนสีสดสวยอีกด้วย นำรับประทาน และสามารถนำไปจำหน่ายสู่ตลาด มีราคาดี เป็นรายได้สู่ครอบครัวเกษตรกรอีกทางหนึ่งด้วย

2.) การปลุกผักนอกมุ้งคาข่าย เป็นการปลุกผักที่ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำและการปลูกวิธีนี้จะทำให้เป็นรุ่นโดยอาศัยช่วงฤดูกาลเป็นเกณฑ์คัดเลือกชนิดผัก เพียงแต่สังเกตรวงไหนศัตรูผักระบาดน้อย และต้องใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชอย่างถูกต้อง โดยวิธีผสมผสาน และสามารถผลิต และสรุปได้ดังนี้

2.1 ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด เป็นต้น

2.2 ปรับสภาพความเป็นกรด - ด่าง ในดินให้เหมาะสมด้วยปูนขาว

2.3 แซ่เมล็ดพันธุ์ผักในน้ำอุณหภูมิ 50-55 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 15-30 นาที เพื่อป้องกันกำจัดโรคบางชนิด เช่น โรคเน่าดำ และโรคราน้ำค้าง เป็นต้น

2.4 ให้ธาตุอาหารเสริม เช่น โบรอน แคลเซียม เพื่อปรับการเจริญเติบโตของพืชผักให้สม่ำเสมอ

2.5 ใช้กับดักแสงไฟ เพื่อล่อแมลง แต่ทั้งนี้ต้องร่วมมือกันคิดทุกแปลง เพื่อลดปริมาณแมลงกลางคืนในแปลง การใช้กับดักแสงไฟ เนื่องจากแมลงหลายชนิดที่เป็นตัวแก่พ่อแม่ของหนอน อาทิเช่น ผีเสื้อกลางคืน และแมลงปีกแข็งที่ชอบหากินกลางคืน จึงใช้ไฟล่อแมลงขึ้นเพื่อคุมกำเนิดแมลงศัตรูพืช โดยแสงไฟที่ใช้เป็นหลอดแมลิกไลท์

2.6 ใช้วิธีตรวจนับแมลงศัตรูพืชสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เพื่อป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชที่มีมาก อันจะก่อให้เกิดความเสียหายได้และใช้กับดักกาวเหนียวร่วมกับการพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชจากธรรมชาติ เช่น สะเดา

2.6.1 การใช้กับดักกาวเหนียวสีเหลือง จากการค้นคว้าวิจัยด้านวิทยาศาสตร์การเกษตร พบว่า แมลงบางชนิดที่ออกหากินในเวลากลางวันจะบินเข้าหาวัตถุสีเหลืองมากที่สุด วัตถุประสงค์ตั้งแต่แรกเริ่มก็เพื่อจัดตัวเต็มวัยของแมลงศัตรูพืช เป็นการพยากรณ์ที่ลดการระบาดข้อดี สามารถคุมกำเนิดและลดจำนวนแมลง ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ในการลดใช้สารพิษฆ่าแมลงทั้งยังไม่ต้องการยุ่งยากและเสียค่าใช้จ่ายมาก เป็นการลดต้นทุนด้วย จากการสำรวจของกลุ่มวิจัยแมลงศัตรูผัก ไม้ดอกและไม้ประดับ กองกัญและสัตววิทยา ได้ให้ข้อมูลแมลงที่บินมาติดกับดักกาวเหนียวสีเหลือง ดังนี้ แมลงวันหนอนชอนใบ ผีเสื้อกลางคืนของหนอนกระทู้หอม หนอนใยผัก

2.6.2 การใช้สารสกัดสะเคา เป็นสารธรรมชาติโดยสะเคาเป็นพืชชนิดหนึ่งที่เมล็ดผลสะเคามีสารธรรมชาติ อันได้แก่ อะซาดีแรชดิน ซาลาซินิน นิมบิโน และอื่นๆ อีกนับสิบชนิด สามารถใช้ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชได้และมีผลต่อแมลงที่กำจัดได้ ดังนี้

- (1) นำหนอนและตัวเต็มวัย
- (2) ไล่หนอนและตัวเต็มวัย
- (3) ชับยั้งการกินอาหาร
- (4) ชับยั้งการเจริญเติบโตของไข่หนอนและดักแด้
- (5) ทำให้หนอนหรือตัวอ่อนไม่ลอกคราบ
- (6) ชับยั้งการวางไข่ของตัวเต็มวัย
- (7) ทำให้การผลิตไข่ลดน้อยลง
- (8) ห้ามการสร้างสารไลคิน

การสกัดสารธรรมชาติที่เป็นพิษต่อแมลงศัตรูพืชจากเมล็ดและผลสะเคามีอยู่ 3 วิธี คือ สกัดด้วยสารเคมี เฮกเซน เพนเทน จะได้เป็นรูปน้ำมันออกมา สกัดด้วยแอลกอฮอล์ และสกัดด้วยน้ำ

2.7 การใช้ตัวห้ำ ตัวเบียนและวิธีทางชีวภาพในการป้องกันกำจัด เช่น การใช้แบคทีเรีย และไวรัส

2.7.1 การใช้แบคทีเรีย *Bacillus Thuringiensis* ชื่อย่อว่า B.T. ซึ่งก่อให้เกิดโรคกับแมลงศัตรูพืชที่สำคัญทางเศรษฐกิจหลายชนิด อาทิเช่น หนอนเจาะสมอฝ้าย หนอนกระทุ้งหอม หนอนใยผัก หนอนตีบกะหล่ำ ค้างหมัดผัก ฯลฯ การใช้เชื้อแบคทีเรียเริ่มนำเข้ามาตั้งแต่ปี 2512 ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งในการลดการใช้สารพิษฆ่าแมลง โดยไม่มีพิษตกค้าง และพิษสะสมที่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้และผู้บริโภค รวมทั้ง แมลงศัตรูธรรมชาติที่เป็นประโยชน์ เช่น ผีเสื้อ ตัวห้ำ ตัวเบียน เป็นต้น แต่ B.T. มีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ออกฤทธิ์ช้า ต้องใช้เวลา 1-2 วัน หนอนถึงจะตาย แต่เชื้อนี้มีราคาถูกกว่าสารพิษไม่มากนัก

2.7.2 การใช้เชื้อไวรัส NPV ย่อมาจาก Nuclear Polyhedrosis Virus ที่มีประสิทธิภาพทำให้ หนอนกระทุ้งหอม หนอนเจาะสมอฝ้าย เป็นโรคตายได้ โดยแมลงชนิดอื่นๆ อาทิ ผีเสื้อ ต่อ แตน ซึ่งเป็นแมลงที่ช่วยผสมเกสรจะไม่เป็นอันตราย และยังไม่ลดภัยต่อมนุษย์ สัตว์เลี้ยง และพืชอีกด้วยแต่การใช้เชื้อไวรัสจะต้องใช้เวลาฟักตัวและมีข้อจำกัดหลายประการ สำหรับผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศยังไม่ได้มาตรฐาน ประกอบกับผลิตภัณฑ์ของโรงงานนำร่องของกรมวิชาการเกษตร มีจำกัด เกษตรกรยังไม่ใช้แพร่หลาย

ภณช์นี้ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศยังไม่ได้มาตรฐาน ประกอบกับผลิตภัณฑ์ของโรงงานนำร่องของ กรมวิชาการเกษตร มีจำกัด เกษตรกรยังไม่ใช้แพร่หลาย

2.4 ปัญหาและข้อจำกัดของการปลูกผักปลอดสารพิษ

2.4.1 ปัญหาโรคและแมลง

โรคพืชที่พบระบาดภายใต้มุ้งตาข่ายจากการปลูกนั้น อุณหภูมิเป็นตัวยสำคัญ โดย อุณหภูมิภายนอกกับภายในมุ้งจะแตกต่างกันอย่างมาก โดยจากการวิจัย พบว่า แตกต่างกันบวกลบ สององศาเซลเซียส แต่ความชื้นสัมพัทธ์จะแตกต่างกัน คือ พบว่า ความชื้นวัดในมุ้งตาข่ายสีฟ้าได้ เฉลี่ย 75 เปอร์เซ็นต์ และในมุ้งสีขาวเฉลี่ย 72 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ภายนอกมุ้งระหว่าง 5 – 8 เปอร์เซ็นต์ สิ่งหนึ่งที่ไม่ควรมองข้ามคือ การถ่ายเทอากาศภายนอกมุ้งควรจะต้องดีกว่าภายในมุ้ง ซึ่ง ปัจจัยหรือข้อจำกัดนี้ อาจเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคพืช ซึ่งโรคพืชต่างๆ ที่พบระบาดได้แก่ โรคใบกรอบ ที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Xanthomonas* sp. โรคราน้ำค้างที่เกิดจากเชื้อรา *Peronospora* sp. โรคเน่าและ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Erwinia carotavora* และโรคใบจุด ที่เกิด จากเชื้อรา *Alternaria brassicola* หากกล่าวทั่วไปการเกิดโรคเปรียบเทียบกับภายในและภายนอกมุ้ง ตาข่าย มีแนวโน้มว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด แต่ถ้าปลูกในฤดูฝน อาจพบการระบาดของ โรคพืชชนิดต่างๆ รุนแรงกว่า สาเหตุการชักนำการเกิดโรคพืชก็คือ การสะสมเศษของพืชที่เป็น โรคภายในบริเวณนั้น โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวส่วนที่เกิดจากเชื้อไวรัสซ็อกโทเนีย อรพรรณ วิเศษสังข์ และจุมพล สารนาถ (2540 : 577) ได้กล่าวไว้ว่าสามารถพบได้ทั่วไปในบริเวณที่คืนมีความชื้นและอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชและโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสซ็อกโทเนีย ได้แก่

- โรคกล้าเน่าชุป โคนต้นอ่อนจะถูกทำลายก่อนที่จะงอกพ้นดินขึ้นมา โดยจะทำลายที่ ยอดอ่อน
- โรคโคนกั้ว เกิดเมื่อดันกล้าโตขึ้นเล็กน้อย เชื้อราจะเข้าทำลายส่วนลำต้นบริเวณเหนือ ระดับดิน ทำให้เกิดเป็นจุดเล็กๆ และจะขยายเป็นรูปรียาวตามความยาวของลำต้น และในที่สุด แผลจะขยายไปรอบต้น ทำให้เนื้อเชื้อชุปลง ดันกล้าเหี่ยว หักพับลงไป
- โคนต้นเน่า เกิดเมื่อพืชเจริญพันธุ์ต้นกล้า พบในผักตระกูลผักกาด โดยส่วนของ ก้านใบที่แตะที่ผิวดินหรืออยู่ใกล้ดินมีโอกาสจะถูกทำลายได้ โดยทำให้พืชแสดงอาการเหลืองเหี่ยว การปลูกพืชผักในตระกูลผักกาดชนิดต่างๆ ต้องปลูกสลับไปสลับมาในพืชตระกูลเดียวกัน โดย หวานผัก เมื่อดันกล้าเจริญพอที่ควรถอนต้นกล้าผักที่แน่นเกินไปให้เหลือผักที่มีระยะเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตต่อไป กรณีนี้ถ้าไม่ย้ายกล้าก็มีโอกาสเกิดโรคนี้ได้มาก

ส่วนปัญหาด้านแมลงมีแนวโน้มว่าไม่ให้ผลดีในการปลูกผักในมุ้งเท่าที่ควร เพราะมันเป็นแมลงขนาดเล็ก สามารถเล็ดลอดหรือมุดมุ้งเข้าไป หรือติดไปกับกล้าผักหรือเสื้อผ้าของเกษตรกรที่เข้าไปปฏิบัติงาน ซึ่งแมลงเหล่านี้ได้แก่ ค้างหมัดผัก เพลี้ยอ่อน หนอนชอนใบ เพลี้ยไฟ และผีเสื้อบางชนิด เป็นต้น และการที่ผีเสื้อและพวกด้วงกระบาด จะมีคักคักของแมลงหลงเหลือในดิน ภายใต้พื้นที่ครอบคลุมของมุ้งตาข่าย ถ้าการเตรียมดินไม่ดีพอ หรือการไม่มีการตากดินภายในพื้นที่มุ้ง พวกคักคักที่อยู่ในดินโดยเฉพาะคักคักของผีเสื้อหนอนกระทู้ ก็จะออกมาขยายพันธุ์และเกิดการระบาดทำลายต่อไป

2.4.2 ปัญหาการผลิต

จากการศึกษาของ กอบเกียรติ์ บันสิทธิ์ (2540 : 440) ได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคและมุมมองด้านการผลิต ดังนี้

2.4.2.1 ต้นทุนการผลิตของผักกางมุ้ง ย่อมสูงในระยะปีแรกเพราะต้องลงทุนก่อสร้างโรงเรือน ดังนั้นต้องพิจารณาเลือกพืชที่ปลูกด้วยและไม่ควรปลูกพืชผักที่มีราคาใกล้เคียงกับการปลูกพืชภายในมุ้ง และควรพิจารณาพันธุ์ผักที่ปลูก และควรมีราคาค่อนข้างสูงและคุ้มค่า

2.4.2.2 ผลผลิตของผักกางมุ้งมีแนวโน้มจะอ่อนแอ และน้ำหนักลดลงหลังการเก็บเกี่ยว 24 ชั่วโมง ประมาณ 15-20 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวเข้ามาช่วย

2.4.2.3 การขาดตลาดของอุปกรณ์ในการผลิต ระหว่างปี พ.ศ. 2525-2535 มุ้งตาข่ายขนาด 16 ช่อง ต่อตารางนิ้ว หายากเพราะทางโรงงานไม่นิยมทำขายตลาด ดังนั้น ต้องสั่งมุ้งสีขาวโดยตรงกับโรงงาน แต่ปัจจุบัน ปี 2541 มุ้งตาข่ายสีขาวมีพอป้อนตลาดตามความต้องการ

2.4.2.4 การปลูกผักในมุ้งตาข่ายโดยเฉพาะปลูกในถาดฟน ต้องพิจารณาการใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืชเป็นสิ่งที่จำเป็นและควรป้องกันไว้ก่อน และควรพิจารณาใช้เท่าที่จำเป็นและงดการใช้สารเคมี ก่อนการเก็บผลผลิต และเมื่อปลูกผักหลายรุ่นติดต่อกัน ควรมีการหยุดพักว่างเว้นการใช้พื้นที่ดินนั้นบ้าง เพื่อป้องกันการเกิดโรคและแมลง

2.4.2.5 ควรพิจารณาใช้เชื้อแบคทีเรีย (*Bacillus thuringiensis*) หรือเชื้อไวรัสก่อนพ่นว่าจำเป็นหรือไม่ และตรงกับชนิดของศัตรูหรือไม่

2.4.2.6 การวางปลูกแบบหรือสร้างโรงเรือนมุ้งตาข่ายในพื้นที่ไม่กว้างนัก ควรพิจารณาความกะทัดรัด โครงสร้างและความสะดวกในการเคลื่อนย้ายโรงเรือน

2.4.2.7 การสร้างโรงเรือนมุ้งตาข่ายปลูกผัก ควรศึกษาว่า บริเวณนั้นๆเป็นแหล่งที่มีการระบาดของแมลงศัตรูผักเป็นประจำและรุนแรงตลอดทุกปีหรือไม่

2.4.2.8 ศัตรูพืชผัก เช่น หนอนใยผัก หนอนกระทู้หอมและหมัดผัก การสร้างมุ้งตาข่ายน่าจะคุ้มค่าและสามารถนำเอาค่าเสื่อมของโรงเรือนมาทดแทนใช้จ่ายของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้

2.4.2.9 การใช้สารสกัดสะเดามาแมลงไม่ได้ผลหรือได้ผลค่อนข้างน้อย แมลงคิงกล่าวคือ ตัวเต็มวัยของแมลง หลายชนิดเช่น หมัดกระโดด มวนแดง มวนเขียว ค้างคาวแฉ่ง กัดกินใบ เป็นต้น

2.4.3 ปัญหาด้านการลงทุน

โดยจากศึกษา กอบเกียรติ์ บันสิทธิ์ (2541:437) ว่าควรได้รับการปรับปรุง และแก้ไข โดยเร็ว จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบตลาด โดยปัญหาราคายาขูดตลาด เพื่อให้คุ้มค่าต่อการลงทุน แต่ต้องมาขาดทุนเนื่องจากขายในราคาต่ำ สำหรับเกษตรกรควรจัดตั้งกลุ่มเพื่อช่วยตนเอง โดยทางที่เป็นไปได้คือ ใช้ระบบสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ในการต่อรองราคา การขายผลผลิตทางการเกษตร ควรจะมีการวางแผน การปลูก และหาตลาดก่อนปลูกทุกครั้ง และที่สำคัญทัศนคติของผู้บริโภค ส่วนมากยังไม่นิยม และไม่แน่ใจหรือตระหนักถึงพิษภัยของสารฆ่าแมลงที่มีหลงเหลือในการผลิต โดยอยู่ในผลผลิตค่อนข้างน้อย ดังนั้นทำให้ตลาดไม่แน่นอน ยิ่งถ้านำผักไปวางขายในที่อื่นแล้ว ไม่มีอะไรแตกต่างกันเลย แม้กระทั่งราคา จึงควรมีการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้ความรู้แก่ผู้บริโภคว่า ควรคำนึงถึงความสำคัญ ความปลอดภัยในการบริโภคผักสดที่ปลอดภัย

2.5 การตลาดผักปลอดสารพิษ

ปัจจุบันสภาพการตลาดไม่แน่นอน เสวลักษณะ สุขสมัย (2542:13) ได้กล่าวว่าราคาผักไม่แน่นอน ผักจะมีราคาดีสุดช่วงเดือน ตุลาคม-พฤศจิกายน ส่วนช่วงราคาถูก คือ ช่วงเดือนมกราคม-ธันวาคม ช่วงฤดูหนาวผักถูก เพราะฝนตกแปลงที่ไม่มีคันล้อมน้ำท่วมจะเลิกปลูกไป นอกจากนี้ช่วงเทศกาลกินเจทุกปีผักจะมีราคาสูงขึ้นแต่ถ้าเกษตรกรคนผักไว้ขายช่วงนี้มากราคาก็อาจจะต่ำลงไปได้ ส่วนบริษัทที่มีเข้มารับซื้อถึงที่ และนำมาขายในรูปปลอดสารพิษ แต่ปริมาณที่รับซื้อก็ยังไม่แน่นอน ซึ่งเป็นปัญหาเรื่องการตลาดที่ไม่จบสิ้น ส่วนปัญหาเกษตรกรจากการสอบถาม พบว่าเกษตรกรไม่มีความชำนาญเรื่องการตลาดและไม่มีเวลาเหลือนอกจากดูแลผัก ซึ่งเป็นปัญหาสำหรับเกษตรกรประการหนึ่ง ที่เชี่ยวชาญเรื่องการผลิต แต่ไม่ถนัดเรื่องการตลาดซึ่งเป็นข้อเสียเปรียบอย่างมาก เพราะถ้าผลผลิตออกมาดี แต่ไม่มีตลาด ขายไม่ได้ วงจรการผลิตต้องหยุดชะงักไป แต่ถ้าเทียบกับต่างประเทศ อย่างญี่ปุ่น แม้เกษตรกรไม่เชี่ยวชาญเรื่องการตลาดแต่มีการรวมตัวที่เข้มแข็งมากในรูปของสหกรณ์ จึงไม่มีปัญหาเรื่องการตลาด นอกจากนี้ ผู้บริโภคยังไว้วางใจสินค้าที่ผ่านระบบสหกรณ์ ส่วนความต้องการและทิศทางอนาคตผักปลอดสารพิษ ในตอนนี้มีผู้ติดต่อซื้อเป็น

จำนวนมาก แต่กำลังการผลิตยังไม่เพียงพอกับความต้องการ และปัจจุบันมีหน่วยงานให้การสนับสนุน เช่น เปิดเป็นศูนย์กลางฝักมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ เพื่อส่งออกต่างประเทศ แต่เกษตรกรบางกลุ่มเจอปัญหา ทั้งที่เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สติต วิมล (2541:25) กล่าวถึงปัญหาการขนส่ง บางครั้งพบว่าส่งจำนวนน้อยเพียง 100-150 กิโลกรัม ซึ่งเดิมที่ต้องส่งทางเครื่องบินซึ่งค่าใช้จ่ายสูงจึงเปลี่ยนเป็นทางรถยนต์โดยขึ้นฝักที่เชียงใหม่ ทำอย่างนั้นมวล แต่เมื่อถึงกรุงเทพฯ เกิดความเสียหายผู้ซื้อปลายทางซึ่งพบว่า ฝักเสียหายมากเกินไป ซึ่งเป็นปัญหาทางตลาดอย่างหนึ่ง และบางครั้งอาจจะมีตลาดที่ค่อนข้างมั่นคงและได้ราคาดีแต่มีข้อตกลงสัญญาปลีกย่อยที่ละเอียดซับซ้อนซึ่งเกษตรกรยังไม่สามารถตอบสนองได้ซึ่ง เสน่ห์ แสงคำ (2540 : 40) ได้ศึกษามาและปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความร่วมมือ ทั้งจัดหาตลาดแหล่งเก็บผลผลิต เช่น ห้องเย็น และจัดหาแรงงานบรรจุผลผลิต โดยมีเครื่องหมายการค้าและเครื่องหมายรับประกันว่าฝักปลอดสารพิษ และมีการประชาสัมพันธ์ถึงฝักปลอดภัยจากสารพิษ โดยปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อราคาคือคุณภาพของสินค้าที่ปลอดภัยจากสารพิษต้องได้ระยะเวลา แก่ พอดีไม่อ่อนเกินไปหรือแก่เกินไป ซึ่งเรื่องนี้ นักส่งเสริมสามารถแนะนำให้เกษตรกรผู้ผลิตได้ส่วนราคาฝักที่ปลอดภัยจากสารพิษ วันฉรงค์ เหล่าประดิษฐ์ (2541 : 3) ได้กล่าวถึงว่า สินค้าดังกล่าวจะต้องมีราคาสูงกว่าตลาดมาก ซึ่งดูว่า ไม่เหมาะสมกับคำว่า “ปลอดภัยจากสารพิษ” ซึ่งเมื่อลดต้นทุนการผลิตลง ราคาควรลดลงไปตามต้นทุนด้วยซึ่งอาจทำให้ขาดความยั่งยืนในระยะยาวได้ ซึ่ง ศุภชัย นิลวานิช (2542 : 12) ได้กล่าวไว้ว่าตลาดต่างประเทศ มีความต้องการฝักดังกล่าวมาก ประเทศสิงคโปร์ ก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่เปิดรับซื้อฝักปลอดสารพิษเกือบทุกชนิด อาทิ ฝักซี พริกขี้หนู จิงอ่อน มันเทศ กระเจี๊ยบ ถั่วฝักยาว ฯลฯ ซึ่งประเทศไทยส่งฝักปลอดสารพิษให้สิงคโปร์ประมาณ 10 รดต่อวัน แต่ยังไม่เพียงพอ ซึ่งยังมีความต้องการไม่ต่ำกว่า 1,000 ต่อวันโดยเสียงพ่อค้ารับซื้อฝักปลอดสารพิษชาวสิงคโปร์ได้บอกว่า จริงๆ ฝักปลอดสารพิษตลาดกว้างมากโดยประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่ประเทศผู้ผลิตคิดปัญหาเรื่องการผลิตสินค้าคุณภาพ

2.6 การส่งเสริมการปลูกฝักปลอดสารพิษ

ปัจจุบันพื้นที่เขตจังหวัดนครปฐมกว่า 50 ไร่เป็นพื้นที่เกษตรกรรวมทั้งทำนา - ทำสวน ปลูกฝัก ไม้ดอกไม้ประดับ รวมแล้วประมาณ 7.2 แสนไร่ โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกฝักเป็นอาชีพมีสูงถึง 44,000 ไร่ได้ผลผลิต เฉลี่ยปีละ 130,000 ตัน เรียกว่า เป็นแหล่งปลูกฝักแหล่งใหญ่สำหรับป้อนตลาดในกรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และในภาคใต้บางส่วนจากตัวเลขพื้นฐานมากปรากฏว่า ตัวเลขการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสูงตามไปด้วยโดยวัดจากจำนวนผู้แพ้พิษจากสารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสูงตามไปด้วยโดยวัดจากจำนวนผู้แพ้พิษจาก

สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของกระทรวงสาธารณสุขที่ยืนยันทางกรมส่งเสริมการเกษตร โดยสำนักเกษตรจังหวัดนครปฐมในฐานะที่คอยดูแลขบวนการผลิตผัก และด้านสาธารณสุขจังหวัดนครปฐมที่รับผิดชอบเรื่องสุขอนามัยของเกษตรกรและผู้บริโภคก็ได้ตระหนักถึงพิษภัยดังกล่าวจึงร่วมกันรณรงค์การลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนผ่านทางสื่อและกิจกรรมต่างๆจนในปัจจุบันเป็นที่น่ายินดีว่าจำนวนผู้แพ้พิษจากสารเคมีมีแนวโน้มลดลง (อมรทิพย์ ภิรมย์บุรณ์ ,2541 : 8) จากนั้นกระแสตอบรับโครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยสารพิษของเกษตรกรในชนบทกับเรื่องการรักษาสุขภาพมากขึ้น ส่วนสาเหตุรอง ผักปลอดภัยจากสารพิษจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าผักตามตลาดทั่วไปทั้งยังลดต้นทุนการผลิต จากเหตุผลทั้ง 2 ประการ ทำให้ผักปลอดสารพิษได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน และสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชรกล่าวว่าในปี 2540 ได้นำโครงการส่งเสริมและป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน ผักกางมุ้งเข้ามาเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีและลดปริมาณการใช้รวมทั้งให้เกษตรกรหันมาใช้วิธีการกำจัดศัตรูพืชผักโดยใช้ไล่เดือนฝอยสารสกัดจากสะเดา เชื้อแบคทีเรียกับดักกาวเหนียวสีเหลือง เป็นต้น ซึ่งดำเนินการที่บ้านวังเจดียง หมู่ที่ 7 ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรในปีแรก ส่วนในปี 2541 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเพิ่มอีก 3 รายรวมพื้นที่ประมาณ 30 ไร่ ปัจจุบันมีมุ้งคาง่ายในลอนสำหรับใช้ปลูกผักปลอดสารพิษซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร 11 หลัง นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ยังออกติดตามเยี่ยมเยียนเพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ พร้อมทั้งจัดอบรมให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอ (สมนิตย์ เหล็กอุ้นวงษ์ ,2541 : 41)

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลห้วยพระ อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม 6 หมู่บ้าน จำนวน 120 คน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตำบลห้วยพระ อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม จำนวน 8 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ปลูกผัก ตำบลห้วยพระ อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม จำนวน 120 คน ซึ่งจากการสำรวจการเก็บข้อมูลได้ 110 คนคิดเป็น 92 เปอร์เซ็นต์เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทั้งหมด 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ สร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบและมีคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด แบ่งข้อมูลเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 มี 5 ตอน ชุดที่ 2 มี 3 ตอน ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกษตรกร ข้อมูล มี 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการประกอบอาชีพทางการปลูกผัก

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและวิธีการแก้ไขปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษ

ตอนที่ 4 ความต้องการด้านการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีข้อมูล 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 นโยบายและวิธีการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษ

ตอนที่ 2 วิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรควิธีการแก้ไขและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการปลูกผัก

ปลอดสารพิษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลซึ่งแบ่งแบบสอบถาม เป็น 2 ชุด คือ

1. เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลห้วยพระ อำเภอคอนท่อม จังหวัดนครปฐม
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อำเภอคอนท่อม จังหวัดนครปฐม

ซึ่งมีคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) และคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าร้อยละเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าร้อยละเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและความถี่ของข้อมูลแต่ละรายการซึ่งมีระดับน้ำหนัก

ดังนี้

น้ำหนัก

มาก = 4

ปานกลาง = 3

น้อย = 2

ไม่เคย = 1

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาค่าร้อยละและการใช้อภิปรายข้อมูลเชิงพรรณนา

ตอนที่ 5 ให้อภิปรายข้อมูลเชิงพรรณนา

ชุดที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าร้อยละเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าร้อยละเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง

ตอนที่ 3 ใช้อภิปรายข้อมูลเชิงพรรณนา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์และคำนวณหาค่าสถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อคำนวณหาค่าร้อยละของข้อมูล มีสูตรดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

กำหนดให้ X = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ใช้คำนวณค่าเฉลี่ยของข้อมูลต่างๆ ที่ต้องการซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum x_i}{N}$$

กำหนดให้ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum x_i$ = ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดที่ต้องการศึกษา

N = จำนวนทั้งหมดของข้อมูล

i = จำนวนชุดที่ 1 ของ n

แล้วคำนวณค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น โดยใช้ระดับคะแนนเป็นเกณฑ์ ดังนี้

$$\text{Class-Interval} = \frac{\text{Max.} - \text{Min.}}{\text{No Class}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{4 - 1}{4}$$

$$= \frac{3}{4}$$

$$= 0.75$$

มาก คะแนน 3.28 – 4.03

ปานกลาง คะแนน 2.52 – 3.27

น้อย คะแนน 1.76 – 2.51

ไม่ต้องการ คะแนน 1.00 – 1.75

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาในการดำเนินงาน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ถึงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2543 ระยะเวลา 7 เดือน

ตารางที่ 1 การดำเนินงานทำปัญหาพิเศษ

ลำดับที่	การดำเนินงาน	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
1	ศึกษา, เขียนโครงร่าง							
2	เก็บรวบรวมข้อมูล							
3	วิเคราะห์ข้อมูล							
4	สรุปผลและจัดทำรูปเล่ม							

6. งบประมาณ

ในการศึกษาเรื่องความต้องการการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลห้วยพระ อำเภอคอนคาญ จังหวัดนครปฐม ใช้งบประมาณ มีดังนี้

1. ค่าถ่ายเอกสาร	1,000	บาท
2. ค่ากระดาษ	500	บาท
3. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	500	บาท
4. ค่าเดินทาง	800	บาท
รวม	<u>2,800</u>	บาท

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ในการศึกษาความต้องการการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลห้วยพระ อำเภอคอนท่อม จังหวัดนครปฐม ปี พ.ศ. 2542 สามารถแบ่งผลการศึกษาได้เป็น 5 ตอนคือ

1. ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. ตอนที่ 2 สภาพการผลิตผักของเกษตรกร
3. ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและวิธีการแก้ไขปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษ
4. ตอนที่ 4 ความต้องการด้านการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ
5. ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษ
4. ตอนที่ 6 นโยบายและวิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ซึ่งผลการวิจัยคำร้อยละมีดังนี้ (ตารางที่ 2)

เพศ

เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 54.56 เป็นเพศชาย และที่เหลือร้อยละ 45.45 เป็นเพศ

หญิง

อายุ

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 22.73 มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี และ 51-60 ปี ร้อยละ 20.00 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 20.00 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ร้อยละ 5.45 มีอายุระหว่าง 71 – 80 ปี และร้อยละ 1.09 มีอายุระหว่าง 61 – 70 ปี

สถานภาพ

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 77.27 มีสถานภาพสมรส รองลงมาคือ ร้อยละ 12.73 มีสถานภาพหย่าร้าง และร้อยละ 10.00 มีสถานภาพโสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับการศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ร้อยละ 49.10 เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 24.54 จบการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 10.90 จบชั้น ปวช. ,ปวศ. ร้อยละ 6.36 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น น้อยที่สุดร้อยละ 4.55 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ จบระดับปริญญาตรี

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 55.45 มีจำนวนสมาชิกครอบครัวอยู่ระหว่าง 5 – 8 คน รองลงมาร้อยละ 44.55 มีจำนวนสมาชิกครอบครัวอยู่ระหว่าง 1 – 4 คน

จำนวนแรงงานในครอบครัวเกษตร

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 36.36 มีแรงงานในครอบครัว 3 คน รองลงมาร้อยละ 30.00 มีจำนวน 2 คน ร้อยละ 13.64 จำนวนมากกว่า 4 คน ร้อยละ 10.90 มีจำนวนน้อยกว่า 2 คน น้อยที่สุดร้อยละ 9.09 มีจำนวน 4 คน

ประสบการณ์การปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 52.73 เคยปลูกผักปลอดสารพิษมาเป็นระยะเวลา 1 – 2 ปี และร้อยละ 4.27 เคยปลูกผักปลอดสารพิษมาเป็นระยะเวลา 3 – 4 ปี

ลักษณะการถือครองที่ดิน

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 76.36 มีที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเอง และร้อยละ 23.64 เช่าที่ดินทำการเกษตร

จำนวนพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 86.36 มีพื้นที่จำนวน 1 – 3 ไร่ และร้อยละ 13.64 มีพื้นที่จำนวน 4 – 6 ไร่

อาชีพก่อนการปลูกผัก

จากการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 40.00 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 34.54 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 19.09 ประกอบอาชีพค้าขาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คิดเป็นร้อยละ 3.64 ประกอบอาชีพรับราชการ และน้อยที่สุดร้อยละ 2.73 ไม่เคยประกอบอาชีพมาก่อน

การปลูกผัก

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรปลูกผัก ร้อยละ 59.09 ปลูกผักเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 40.91 ปลูกผักเป็นอาชีพรอง

อาชีพอื่นนอกจากปลูกผัก

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 33.33 ทำอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 30.20 ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 29.37 ประกอบอาชีพรับจ้าง และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.97 รับราชการ

รายได้ อาชีพหลักโดยประมาณ ต่อปี

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 50.00 มีรายได้ระหว่าง 40,000 – 60,000 บาท ร้อยละ 29.00 มีรายได้ระหว่าง 20,000 – 40,000 บาท และร้อยละ 20.91 มีรายได้ระหว่าง 60,000 – 80,000 บาท

รายได้จากการทำอาชีพอื่น ต่อปี

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีรายได้จากอาชีพอื่น ร้อยละ 60.00 มีรายได้ระหว่าง 30,000 - 50,000 บาท ส่วนร้อยละ 32.73 มีรายได้ระหว่าง 10,000 – 30,000 บาท ร้อยละ 7.27 มีรายได้ระหว่าง 50,000 – 70,000 บาท

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนค่าร้อยละ เกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไปทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
	N = 110	
เพศ		100.00
ชาย	60	54.56
หญิง	50	45.45
อายุ (ปี)		100.00
20 – 30	25	22.73
31 – 40	22	20.00
41 – 50	22	20.00
51 – 60	25	22.73
61 – 70	10	1.09
71 – 80	6	5.45
สถานภาพการสมรส		100.00
โสด	11	10.00
หม้าย	14	12.73
สมรส	85	77.27
ระดับการศึกษา		100.00
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	27	24.54
ประถมศึกษาปีที่ 4	54	49.10
ประถมศึกษาปีที่ 6	5	4.55
มัธยมศึกษาปีที่ 3	7	6.36
ปวช. ,ปวส.	2	10.90
ปริญญาตรี	5	4.55
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		100.00
1 – 4 คน	49	44.55
5 – 8 คน	61	55.45
จำนวนแรงงานในครอบครัว		100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ส่งผลกระทบต่อเทคโนโลยีการเกษตร อิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน N = 110	ร้อยละ
1 คน	12	10.90
2 คน	33	30.00
3 คน	40	36.36
4 คน	10	9.09
มากกว่า 4 คน	15	13.64
ประสบการณ์การปลูกผักปลอดสารพิษ		100.00
1-2 ปี	58	52.73
3-4 ปี	52	47.27
จำนวนพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษ		100.00
1-3 ไร่	95	86.36
4-6 ไร่	15	13.64
ลักษณะการถือครองที่ดิน		100.00
เป็นของตนเอง	84	76.36
เช่าผู้อื่น	26	23.64
อาชีพก่อนการปลูกผัก		100.00
เกษตรกรรวม	44	40.00
รับจ้าง	38	34.54
ค้าขาย	21	19.09
ราชการ	4	3.64
ยังไม่เคยประกอบอาชีพ	3	2.73
การปลูกผัก		100.00
อาชีพหลัก	65	59.09
อาชีพรอง	45	40.91
อาชีพอื่นนอกจากปลูกผักปลอดสารพิษ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ n = 122)	100.00	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
	N = 110	
รับจ้าง	37	29.37
รับราชการ	5	3.97
ค้าขาย	38	30.20
ทำเกษตรกรรมอย่างอื่น	42	33.33
รายได้อาชีพหลัก ต่อปี		100.00
20,000 – 40,000 บาท	32	29.00
40,000 – 60,000 บาท	55	50.00
60,000 – 80,000 บาท	23	20.91
รายได้จากการทำอาชีพอื่น ต่อปี		100.00
10,000 – 30,000 บาท	36	32.73
30,000 – 50,000 บาท	66	60.00
50,000 – 70,000 บาท	8	7.27

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตผักของเกษตรกร (ตารางที่ 3)

สภาพปลูกผักทั่วไป

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 92.73 ปลูกผักปลอดสารพิษ และ ร้อยละ 7.27 เป็นการปลูกผักแบบใช้สารเคมี

ลักษณะการเรียนรู้วิธีปลูกผัก

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 86.36 ได้ความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 10.00 เกษตรกรเรียนรู้วิธีปลูกเอง และร้อยละ 3.64 เกษตรกรเรียนรู้จากบรรพบุรุษ

วิธีการเพาะปลูกผัก

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 97.27 ใช้วิธีหยอดเมล็ด รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 1.82 ใช้วิธีการเพาะเมล็ด และร้อยละ 0.91 ใช้วิธีหว่านเมล็ด

แหล่งน้ำที่ใช้ปลูกผัก

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 62.73 ใช้น้ำจากการเจาะบ่อน้ำ รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 32.73 ใช้น้ำจากคลองชลประทาน และร้อยละ 4.54 ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ

วิธีการให้น้ำผัก

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 68.18 ใช้เครื่องทุ่นแรงในการให้น้ำ ผัก รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 26.36 ใช้เครื่องมืออย่างง่าย เช่น แครงรดน้ำ ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 5.45 มีการให้น้ำทั้งสองวิธีรวมกัน

การใช้ปุ๋ยกับผัก

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 54.55 ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ รองลงมาคิด เป็นร้อยละ 37.27 ใช้ปุ๋ยเคมี และร้อยละ 8.18 ใช้ปุ๋ยทั้งสองอย่างร่วมกัน

เครื่องมือเตรียมแปลงปลูก

จากการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 90.00 ใช้เครื่องมือธรรมดา เช่น จอบ พลั่ว รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 8.18 ใช้เครื่องจักรกล เช่น รถแทรกเตอร์ และร้อยละ 1.82 ใช้ทั้งสองอย่างร่วมกัน

การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 50.91 ใช้วัสดุสังเคราะห์เช่น มุ้งตา ข่าย รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 41.82 ใช้สารสกัดจากพืช และร้อยละ 7.27 ใช้สารเคมีป้องกัน

การพิจารณาการเก็บเกี่ยวผลผลิต

จากการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 95.45 จะเก็บผักเมื่อมีความเจริญเติบโตได้ขนาดตามกำหนด รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 4.56 จะเก็บเกี่ยวผักเมื่อมีราคาสูงและขนาดโตพอสมควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจำหน่ายผลผลิต

จากการวิจัย พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 64.55 มีการรวมกลุ่มแล้วติดต่อพ่อค้ามารับซื้อ รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 27.27 มีพ่อค้ามาติดต่อรับซื้อถึงที่ คิดเป็นร้อยละ 6.36 ขายส่งให้ตลาด และร้อยละ 1.82 ขายปลีกเองที่ตลาด

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสภาพการผลิตผักของเกษตรกร

ข้อมูล	จำนวน N = 110	ร้อยละ
สภาพผักที่ปลูก		100.00
ผักปลอดสารพิษ	102	92.73
ผักทั่วไปใช้สารเคมี	8	7.27
ลักษณะการเรียนรู้การปลูกผัก		100.00
เรียนรู้เอง	11	10.00
สืบพหุคมาแต่บรรพบุรุษ	4	3.64
นำความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	95	86.36
วิธีการเพาะปลูกผัก		100.00
เพาะเมล็ด	2	1.82
หยอดเมล็ด	107	97.27
หว่านเมล็ด	1	0.91
แหล่งน้ำที่ใช้เพาะปลูก		100.00
เจาะบ่อน้ำ	69	62.73
แหล่งน้ำธรรมชาติ	5	4.54
คลองชลประทาน	36	32.73
วิธีการให้น้ำผัก		100.00
ใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น แครงรดน้ำ	29	26.36
ใช้เครื่องยนต์ที่รุนแรง เช่น เครื่องสูบน้ำ	75	68.18
ใช้สองอย่างร่วมกัน	6	5.45

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
	N = 110	
เครื่องมือที่ใช้ในการเตรียมดิน		100.00
เครื่องมือธรรมดา เช่น จอบ	99	90.00
เครื่องจักรกล เช่น รถแทรกเตอร์	9	8.18
อื่นๆ (ใช้ทั้ง 2 วิธีร่วมกัน)	2	1.82
ปุ๋ยที่ใช้ปลูกผัก		100.00
ปุ๋ยอินทรีย์	60	54.55
ปุ๋ยเคมี	41	37.27
อื่นๆ (ใช้ทั้งสองอย่างร่วมกัน)	9	8.18
การป้องกันแมลงศัตรู		100.00
ใช้สารเคมี	8	7.27
ใช้วัตถุสังเคราะห์ เช่น มุ้ง	56	50.91
สารสกัดจากพืช	46	41.82
การพิจารณาการเก็บเกี่ยวผลผลิต		100.00
ผักเจริญเติบโตได้ขนาดตามกำหนด	105	95.45
ผักมีราคาแพงและขนาดโตพอสมควร	5	4.56
การจำหน่ายผลผลิต		100.00
จำหน่ายโดยขายส่งที่ตลาด	7	6.36
จำหน่ายโดยขายปลีกที่ตลาด	2	1.82
มีพ่อค้ามาติดต่อรับซื้อถึงที่	30	27.27
รวมกลุ่มแล้วติดต่อพ่อค้ามารับซื้อ	71	64.55

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งเงินทุน

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 57.27 มีเงินทุนเป็นของตนเอง รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 30.00 กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตร (ธ.ก.ส.) คิดเป็นร้อยละ 10.00 กู้ยืมจากเพื่อนบ้าน และร้อยละ 2.73 กู้จากสหกรณ์การเกษตร

รายได้ต่อปีของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 54.55 มีรายได้ 20,000 – 40,000 บาท ต่อปี รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 29.09 มีรายได้ 40,000 – 60,000 บาท ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 9.09 มีรายได้ 60,000 – 80,000 บาทต่อปี และร้อยละ 7.27 มีรายได้ 80,000 บาท ต่อปี ขึ้นไป

รายจ่าย

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 79.09 มีค่าใช้จ่าย 20,000 – 40,000 บาทต่อปี และร้อยละ 20.91 มีค่าใช้จ่าย 40,000 – 80,000 บาทต่อปี

เหตุจูงใจมาปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 45.54 มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมแนะนำ รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 38.18 เกษตรกรตัดสินใจเอง ร้อยละ 16.36 มีเพื่อนแนะนำและทำตามเพื่อนบ้าน และร้อยละ 0.90 ได้เรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ

ชนิดผักที่ปลูก

จากการวิจัยพบว่า ชนิดผักที่ปลูกส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 54.55 คือผักคะน้า รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 32.73 ผักกวางตุ้ง คิดเป็นร้อยละ 6.36 ผักมั่งจิน ร้อยละ 4.55 กะหล่ำปลี และร้อยละ 1.82 ผักกาดขาว

แหล่งของข่าวสารที่เกษตรกรได้รับ

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 41.31 ได้รับข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์ รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 34.00 ได้รับข่าวสารทางสื่อทางวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 20.04 ได้รับข่าวสารทางสื่อหนังสือพิมพ์ และร้อยละ 4.45 ได้รับข่าวสารทางสื่อวารสาร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
	N = 110	
แหล่งเงินทุน		100.00
ของตนเอง	63	57.27
ผู้ธนาคารเพื่อการเกษตร (ธกส.)	33	30.00
ผู้จากเพื่อนบ้าน	11	10.00
ผู้สหกรณ์	3	2.73
รายได้ (ต่อปี) จากการปลูกผักปลอดสารพิษ		100.00
20,000 – 40,000 บาท	60	54.55
40,000 – 60,000 บาท	32	29.09
60,000 – 80,000 บาท	10	9.09
80,000 บาท ขึ้นไป	8	7.27
รายจ่าย (ต่อปี)		100.00
20,000 – 40,000 บาท	87	79.09
40,000 – 60,000 บาท	23	20.91
60,000 – 80,000 บาท	-	-
อื่นๆ	-	-
เหตุจูงใจมาปลูกผักปลอดสารพิษ		100.0
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแนะนำ	49	45.54
เรียนรู้ผ่านสื่อ	1	0.90
ตัดสินใจเอง	42	38.18
อื่นๆ เพื่อนบ้านแนะนำและทำตาม	18	16.36
ชนิดผักที่ปลูกมากที่สุด		100.00
คะน้า	60	54.55
กะหล่ำปลี	5	4.55
ผักกาดขาว	2	1.82
ผักกวางตุ้ง	36	32.73

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
	N = 110	
อื่นๆ ผักบุงจีน	7	6.36
แหล่งข่าวสารที่เกษตรกรได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, N = 247)		100.00
โทรทัศน์	102	41.31
วิทยุ	84	34.00
วารสาร	11	4.45
หนังสือพิมพ์	50	20.04

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและวิธีการแก้ไขปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร

ปัญหาในการเพาะปลูกผักปลอดสารพิษที่พบ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- 1) พื้นที่เพาะปลูกเป็นพื้นที่ทำนาเก่า ซึ่งสภาพดินเป็นดินเหนียวทำให้การระบายน้ำไม่ดี ทำให้เกิดน้ำขัง เกิดปัญหาเรื่องโรคเชื้อราในแปลงปลูก และพื้นที่เป็นดินเสื่อมโทรม เพาะปลูกไม่ดีทำให้ผักแคะแกระแกรน
- 2) ค่าของอุปกรณ์ ปุ๋ยและยา มีราคาสูง ทำให้เกษตรกรต้องลงทุนสูง และเกิดความไม่แน่ใจในราคาของตลาดที่มีความแปรปรวน
- 3) แรงงานในภาคเกษตร ยังไม่พอเพียง
- 4) สารป้องกันแมลงจากว่านน้ำ ต้องฉีดพ่นบ่อย ทำให้เกษตรกรไม่คุ้นเคยกับสารสกัดจากพืช ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ประกอบกับต้องใช้เวลาทำนาน และพืชทำสารป้องกันหายาก
- 5) มีแมลงศัตรูผักรบกวนบ่อย เช่น เพลี้ย และวางไข่ทำให้เกิดการระบาด
- 6) การเตรียมแปลงในมุ้งทำลำบาก ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายกับมุ้งได้ และการรดน้ำจากนอกมุ้งไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะตาข่ายมีความถี่มากเกินไป
- 7) ผักที่ปลูกในมุ้งมีความสูงกว่าผักนอกมุ้ง ทำให้ผักมีขนาดความสูง ทำให้ต้องคัดออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- 1) เกษตรกรอยู่ห่างไกลตัวอำเภอ การเดินทางติดต่อไม่สะดวก และมีความล่าช้า ชักช้า เสียเวลาขอความร่วมมือหรือติดต่อประสานงาน
- 2) เจ้าหน้าที่ ขาดการติดต่อนัดหมายอย่างต่อเนื่องกับเกษตรกร

ปัญหาด้านผลผลิตผักปลอดสารพิษ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- 1) ด้านขนาดของผักที่มีขนาดเกินมาตรฐาน ทำให้เกษตรกรขายผลผลิตได้ไม่เต็มที่
- 2) ด้านราคาซึ่งผักปลอดสารพิษมีราคาไม่แตกต่างกับผักที่ไม่ปลอดภัย
- 3) ผักที่เกินขนาดมาตรฐาน ขายได้ราคาต่ำมาก ไม่คุ้มค่าขนส่ง
- 4) กำลังความต้องการของตลาดต้องการผักเป็นงวด ๆ ทำให้ผักที่รอเก็บเกี่ยวเริ่มเสียหาย และต้องเสีค่าใช้จ่ายเพิ่มในการดูแล
- 5) อุณหภูมิผัก มีขนาดมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ผักที่เกินขนาดสูงหรือต่ำกว่าขนาดพื้นที่ กำหนดต้องทิ้งไปหรือเป็นอาหารสัตว์

ปัญหาด้านการตลาดและอุปสรรคอื่นๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- 1) ตลาดต้องการผักแต่ละวันไม่เท่ากัน บางวันมาก บางวันน้อย
- 2) ตลาดในจังหวัดนครปฐม มีกำลังการผลิตผักเต็มที่แล้ว
- 3) ตลาดกำหนดสัญญาข้อตกลงมาก ทำให้เกษตรกรทำตามข้อตกลงลำบาก
- 4) ราคาผักไม่คุ้มกับที่ลงทุน
- 5) ราคาขายผักไม่แน่นอน
- 6) ขาดแคลนเงินทุนเวียนปลูกผัก
- 7) สารสกัดจากวุ้นน้ำป้องกันแมลงไม่ได้ผลและตายช้า

วิธีการแก้ไข

ด้านปัญหาในการเพาะปลูกผักปลอดสารพิษแก้ไขโดย

- 1) ไล่ปุ๋ยหมักปรับปรุงเฉพาะผิวหน้าดิน และชกแปลงผักให้สูง
- 2) หาแหล่งขายปุ๋ยและยาที่มีราคาถูก
- 3) จัดแรงงานในพื้นที่ที่ว่างจากการทำสวน
- 4) ซื้อสารสะเดาสำเร็จรูปมาใช้
- 5) กัดคักถาว
- 6) เดินท่อสปริงเกอร์ในมุ้ง

ปัญหาด้านการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมแก้ไขโดย

- 1) โทรศัพท์ปรึกษาปัญหาและนัดหมายติดต่อล่วงหน้า

ปัญหาด้านผลผลิตผักปลอดสารพิษแก้ไขโดย

- 1) นำผักที่มีขนาดเกินหรือเล็กกว่ามาตรฐานมาจัดรวมกันแล้วขายให้พ่อค้า

ปัญหาด้านการตลาดและอุปสรรคอื่นๆ แก้ไขโดย

- 1) นำผลผลิตมารวมกันแล้วนำไปขายตลาดหรือติดต่อพ่อค้าภายนอกก่อนเก็บผลผลิต
- 2) ติดต่อตลาดที่ใกล้ๆ ชานเมือง ในกรุงเทพฯ
- 3) ขอต่อรองซื้อสัญญาตกลงบางประการ
- 4) ฝากผลผลิตไปรวมกับกลุ่มเพื่อนเพื่อต่อรองราคาหรือนำไปขายส่งบางส่วน
- 5) ปลูกผักหลายชนิดอย่างละแปลง
- 6) ใช้กาวดักจับ

จากตารางที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษได้ดังนี้

ความต้องการด้านความรู้ในการผลิตผักปลอดสารพิษ

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการความรู้ด้านการผลิตผักปลอดสารพิษ โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปน้อยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.88 คือ การบำรุงดิน และ ด้านวัสดุ-อุปกรณ์จัดทำแปลงปลูกผักกางมุ้ง ค่าเฉลี่ย 3.80 ด้านป้องกันโรคและแมลง ค่าเฉลี่ย 3.77 ด้านการดูแลรักษา

3.77 ด้านการดูแลรักษาผัก ค่าเฉลี่ย 3.72 ด้านการเก็บเกี่ยว ค่าเฉลี่ย 3.72 ด้านการคัดเลือกพันธุ์ผัก ค่าเฉลี่ย 3.66 ด้านการเตรียมดิน และค่าเฉลี่ย 0.14 ด้านวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ความต้องการด้านการส่งเสริมชนิดพืชผักปลอดสารพิษ

จากการวิจัยพบว่า ผักที่นิยมปลูกสูงสุด มี ค่าเฉลี่ย 3.70 คือ ผักคะน้า รองลงมาค่าเฉลี่ย 3.48 ผักกวางตุ้ง ค่าเฉลี่ย 2.94 คือ ผักกาดขาว ค่าเฉลี่ย 2.62 กะหล่ำปลี น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 0.40 เป็นผักบุ้งจีนและถั่วฝักยาว

ด้านตลาด

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.98 มีความต้องการด้านการกำหนดราคาผักที่เหมาะสม รองลงมาค่าเฉลี่ย 3.96 ด้านการรับรองผลิตผลปลอดภัย รองลงมาค่าเฉลี่ย 3.80 ด้านการรวมกลุ่มผู้ผลิต และค่าเฉลี่ย 3.10 ด้านการหาสถานที่จำหน่าย

ด้านสื่อที่ต้องการใช้ส่งเสริม

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.50 ต้องการเจ้าหน้าที่ส่งเสริม รองลงมา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.21 ด้านสื่อโทรทัศน์ รองลงมาค่าเฉลี่ย 3.11 ด้านสื่อหออกระจายข่าว และค่าเฉลี่ย 0.80 เป็นสื่อหนังสือปลูกผัก

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของความต้องการส่งเสริมการเกษตร

รายการ (ความต้องการด้านต่างๆ)	จำนวน N = 110				X̄	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ		
ด้านการผลิตผัก						
การเตรียมดิน	68	30	8	-	3.47	มาก
การคัดเลือกพันธุ์ผัก	84	23	2	-	3.72	มาก
การดูแลรักษา	43	10	6	-	3.77	มาก
การป้องกันโรคและแมลง	93	14	2	-	3.80	มาก
การเก็บเกี่ยวผลผลิต	80	25	3	-	3.66	มาก
วัสดุ - อุปกรณ์	98	11	1	-	3.88	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ (ความต้องการด้านต่างๆ)	จำนวน N = 110				X	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ		
วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว	4	-	-	-	0.14	น้อยที่สุด
อื่นๆ (บำรุงดิน)	63	32	9	6	3.88	มาก
การส่งเสริมเกี่ยวกับชนิดของผัก						
ผักคะน้า	88	14	6	2	3.70	มาก
ผักกาดขาว	45	30	19	16	2.94	ปานกลาง
กะหล่ำปลี	30	29	31	20	2.62	ปานกลาง
ผักกวางตุ้ง	74	21	9	6	3.48	มาก
อื่นๆ (ผักบึงจีน, ถั่วฝักยาว)	16	-	-	-	0.40	น้อยที่สุด
ด้านการตลาด						
การหาสถานที่จำหน่าย	47	34	6	7	3.10	ปานกลาง
การกำหนดราคาที่เหมาะสม	108	2	-	-	3.98	มาก
การรับรองผลิตภัณฑ์	107	2	1	-	3.96	มาก
การรวมกลุ่มผลิต	89	19	2	-	3.80	มาก
ความต้องการด้านสื่อ						
โทรทัศน์	57	32	9	12	3.21	ปานกลาง
หออกระจายข่าว	47	35	22	6	3.11	ปานกลาง
เจ้าหน้าที่ส่งเสริม	86	6	11	7	3.50	มาก
อื่นๆ หนังสือปลูกผัก	22	-	-	-	0.80	น้อยที่สุด

ตารางที่ 5 สามารถอธิบายได้ดังนี้

ความต้องการด้านวิชาการ

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 19.09 เป็นด้านการปรับปรุงและการบำรุงดิน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ด้านการปลูกและการดูแลผัก คิดเป็นร้อยละ 18.18 ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลง คิดเป็นร้อยละ 15.45 ด้านการเลือกซื้อและใช้ปุ๋ยเคมีกับผัก ซึ่งเท่ากับ คิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นร้อยละ 15.45 ด้านเทคนิคการปลูกผักแต่ละชนิด คิดเป็นร้อยละ 1.82 เรื่องการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ คิดเป็นร้อยละ 0.91 เรื่องการเพาะเห็ด และร้อยละ 0.91 เรื่องการเก็บเกี่ยวผัก

ความต้องการฝึกอบรมด้าน

จากการวิจัยเห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 27.27 ต้องการจัดตั้งสหกรณ์ รองลงมา ร้อยละ 18.18 การป้องกันและแก้ไข ร้อยละ 14.55 แปรรูปผัก ร้อยละ 13.64 การทำสารสกัดจากพืช ร้อยละ 11.82 การดูแลผัก ร้อยละ 10.00 การป้องกันและกำจัดแมลง และร้อยละ 4.55 ด้านการทำปุ๋ยหมัก

ความต้องการพันธุ์ผัก

จากการวิจัยพบว่า พันธุ์ผักที่ต้องการมาก ร้อยละ 36.36 เป็นผักคะน้า รองลงมา ร้อยละ 17.27 เป็นผักกวางตุ้ง ร้อยละ 15.45 เป็นผักบุ้งจีน ร้อยละ 13.64 เป็นผักกาดฮ่องเต้ ร้อยละ 6.36 เป็นถั้วผักขาว ร้อยละ 2.73 เป็นผักกาดขาวและคื่นหอย ร้อยละ 1.82 เป็นผักบดล็อกโคลี กะถั่วดอก และ ผักกาดหอม

ความต้องการช่วยเหลือด้านอื่นๆ

จากการวิจัยพบว่า มีความต้องการ ร้อยละ 30.00 เป็นด้านการประกันราคา รองลงมา ร้อยละ 24.55 เป็นด้านเงินทุน ร้อยละ 21.82 เป็นด้านวัสดุอุปกรณ์ นู๋และซา ร้อยละ 18.18 เป็นด้านราคาผัก ที่เหลือร้อยละ 5.45 เป็นด้านแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความต้องการความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่

ส่งเสริมการเกษตร

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
N = 110		
1. ความต้องการด้านวิชาการ		100.00
การปรับปรุงและการบำรุงดิน	21	19.09
การทำปุ๋ยหมัก	11	10.00
การปลูกและการดูแลผัก	20	18.18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
N = 110		
การป้องกันกำจัด โรคและแมลง	20	18.18
การเลือกซื้อและการใช้ปุ๋ยกับผัก	17	15.45
เทคนิคการปลูกผักแต่ละชนิด	17	15.45
การปลูกไม้ดอก	2	1.82
การเพาะเห็ด	1	0.91
การเก็บเกี่ยวผัก	1	0.91
2. ความต้องการด้านการฝึกอบรม		100.00
การแปรรูปผัก	16	14.55
การจัดตั้งสหกรณ์	30	27.27
การจัดทำสารสกัดจากพืช	15	13.64
การดูแลผัก	13	11.82
การป้องกันโรคและการแก้ไข	20	18.18
การป้องกันและกำจัดแมลง	11	10.00
การทำปุ๋ย	5	4.55
3. ความต้องการพันธุ์ผัก		100.00
ผักบุงจีน	17	15.45
บด็อก โคลี่	2	1.82
กะหล่ำดอก	2	1.82
กวาดสูง	19	17.27
คะน้า	40	36.36
ถั่วฝักยาว	7	6.36
ผักกาดหอม	2	1.82
ผักกาดขาว	3	2.73
ต้นหอม	3	2.73
ผักกาดฮ่องเต้	15	13.64
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านอื่นๆ		100.00
ราคาจำหน่ายผลผลิต	20	18.18
วัสดุอุปกรณ์, ปุ๋ยและยา	24	21.82
เงินทุน	27	24.55

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถให้วงไปใช้ในเชิงพาณิชย์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
	N = 110	
แหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษ	6	5.45
การประกันราคา	33	30.00

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษ แบ่งได้ดังนี้

1. ด้านการผลิต

- 1) ด้านความต้องการตลาดต่างประเทศบ้างว่าต้องการผักชนิดใด
- 2) ควรมีการรวมกลุ่มทั้งจังหวัด ของผู้ปลูกผักปลอดสารพิษแล้วจัดเป็นสหกรณ์
ค้าผัก
- 3) ควรตั้งหน่วยงานวิจัยมาศึกษาความต้องการผักแต่ละชนิดว่าชนิดไหนราคาดี
และเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในอนาคต
- 4) ด้านตลาดควรรับซื้อผลผลิตทั้งหมด แล้วทำการคัดแยกขนาดตามเกรด โดย
ทำถุงแพ็คเกจขนาดต่างๆ ได้ทุกขนาด
- 5) อยากให้รัฐมาช่วยเรื่องปุ๋ยให้กระจายมากขึ้น เกษตรกรทุกคนในจังหวัดได้ซื้อ
ปุ๋ยในราคาต่ำ
- 6) ควรให้เจ้าหน้าที่จัดตลาดแหล่งใหญ่ เพื่อรองรับผักที่กำลังขยายให้กับ
เกษตรกร
- 7) อยากให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจัดตลาดแหล่งใหญ่ เพื่อรองรับผักที่กำลังเพิ่มการ
ปลูก
- 8) การลงทุนทำผักกางมุ้งต้องใช้ทุนสูง อยากให้หน่วยงานเกษตรช่วยลดต้นทุน
โดยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ฟรีหรือราคาถูก
- 9) อยากให้ทางหน่วยงานเกษตร ช่วยค้นหาสารป้องกันแมลงที่สำเร็จรูปแล้วให้
มากขึ้น
- 10) อยากให้มีข้อมูลการปรับปรุงดิน และหน่วยงานมาดูแล เช่น หมอดิน

2. ด้านการตลาด

- 1) ควรจะมีหน่วยงานด้านตลาดไปติดต่อตลาดต่างประเทศเพื่อให้มีรายได้สูงขึ้น
และอาจเป็นที่นิยมในตลาดต่างประเทศ
- 2) ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมารับผิดชอบเรื่องราคาผักให้เหมือนอ้อยบ้าง
- 3) นำจัดเป็นสหกรณ์ผักเอาไว้ต่อรองราคาตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 6) อยากให้พ่อค้าคนกลางมาซื้อผักทั้งหมด โดยไม่เหลือทิ้งไว้
- 7) ควรจัดให้พ่อค้ามีการประมูลผักทั้งหมดในตลาด เพื่อราคาผักจะได้สูงขึ้น
- 8) ควรให้ตลาดหลายตลาดมาแข่งขันกันเรื่องผักปลอดสารพิษ จะได้เป็นที่นิยม

และราคาดี

- 9) ควรมีการตรวจรับผักก่อนขายในตลาดและไม่รับผักที่มีสารพิษ มาขายในตลาด

เหมือน กรุงเทพมหานคร

- 10) ตลาดควรจะให้มีการรับรอง ผักชนิดอื่นๆ เพื่ออาจเป็นที่ต้องการในอนาคต
- 11) ควรจะปรับราคาให้คุ้มกับต้นทุนที่เสียไป
- 12) ควรจัดตลาดให้มีการรับผักขนาดใหญ่ เพื่อเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค
- 13) เมื่อมีการส่งเสริมให้ปลูกแล้ว ก็ควรให้ราคาที่คุ้ม จัดให้มีการประกวดราคาผัก

ไปด้วย

- 14) อยากให้มีการประกันราคาผักทุกชนิด
- 15) อยากให้จัดโฆษณาผักปลอดสารพิษว่าคืออะไร และหาได้ที่นครปฐม ที่เป็น

แหล่งปลูกกันมาก

- 16) อยากให้รัฐส่งเสริมการตลาดให้มากขึ้น
- 17) อยากให้เปิดตลาดที่อื่นๆ เพื่อรองรับผักที่บางช่วงมีมาก
- 18) ควรให้นครปฐมเป็นแหล่งกระจายผักไปขายใน กรุงเทพมหานคร
- 19) ตลาดน่าจะทำถุงบรรจุผักหลายขนาดเพื่อไม่ให้ผักเสียหายฟรีๆ
- 20) ควรเปิดตลาดผักปลอดสารพิษแยกไม่รวมกับผักที่มีพิษสารเคมี

3. ด้านการส่งเสริมความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

- 1) ควรหาทางออกให้ด้วยเวลาเจอปัญหา เช่นผักที่เหลือขายไม่หมด
- 2) อยากให้มาดูแลกลุ่มผู้ปลูกผักใหม่ และคอยแนะนำการปลูกและเรื่องต่างๆ ให้
- 3) ควรจัดนัดเจอ ประชุมเพื่อประชุมเกษตรกรมีปัญหาหรือจัดเป็นรายเดือน
- 4) อยากให้ติดตามดูแลเกษตรกร เพื่อให้ทราบถึงปัญหา
- 5) อยากให้มีการปรึกษามากกว่าเรื่องปลูกผัก
- 6) ควรรู้ความต้องการของตลาดต่อชนิดผักที่ตลาดต้องการมากในอนาคต เพื่อผล

กำไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 6 นโยบายและวิธีการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

จากตารางที่ 6 สามารถอธิบายนโยบายและวิธีการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า ในหน่วยงานมีการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษคิดเป็นร้อยละ 100 ในการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษมีการสาธิตการปลูกผักปลอดสารพิษคิดเป็นร้อยละ 100 มีการเขียนเขียนเกษตรกร ร้อยละ 100 เพื่อให้คำแนะนำแก่เกษตรกร ในการปลูกผักปลอดสารพิษมีการจัดหาวัสดุทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 100 หน่วยงานมีการจัดอบรมให้ความรู้ทางการผลิตผักปลอดสารพิษทุกเดือนๆ ละครั้ง ร้อยละ 100

นโยบายที่หน่วยงานได้ทำแล้ว ในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ คือ ร้อยละ 37.50 ให้ความรู้โดยจัดเจ้าหน้าที่ไป รองลงมาคือ จัดอบรม/สัมมนาในแต่ละหัวข้อ ร้อยละ 31.25 ให้ความรู้ผ่านสื่อ ร้อยละ 12.50

หน่วยงานให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ, นักวิชาการและเอกชนในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 100

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนค่าร้อยละเกี่ยวกับนโยบายและวิธีการผลิตผักปลอดสารพิษ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
	N = 8	
1. หน่วยงานของท่านมีนโยบายส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษหรือไม่		
มี	8	100
ไม่มี	-	-
อื่นๆ ระบุ	-	-
2. ในการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษมีการสาธิตหรือไม่		
มีการสาธิต	8	100
ไม่มีการสาธิต	-	-
อื่น ๆ ระบุ	-	-
3. หน่วยงานของท่านมีการเขียนเขียนเกษตรกรเพื่อให้คำแนะนำแก่เกษตรกร ในการปลูกผักปลอดสารพิษ		
เขียนเขียน	8	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
	N = 8	
ไม่เขียนเขียน	-	-
อื่นๆ ระบุ	-	-
4. หน่วยงานของท่านมีการจัดหาวัสดุทางการเกษตรให้แก่เกษตรกร ผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ	8	100
มี	-	-
ไม่มี	-	-
อื่นๆ ระบุ	-	-
5. หน่วยงานของท่านมีการจัดอบรมให้ความรู้ทางการผลิตผักปลอด สารพิษแก่เกษตรกรมากน้อยเพียงใด	8	100
ทุกเดือนๆ ละครั้ง	-	-
ทุก 3 เดือน	-	-
ทุก 6 เดือน	-	-
6. นโยบายที่หน่วยงานได้ทำแล้วในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ ของเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ n = 11)		
ให้ความรู้โดยจัดเจ้าหน้าที่ไปในพื้นที่ของเกษตรกร	6	37.50
การจัดอบรม/สัมมนาในแต่ละหัวข้อ	5	31.25
สาริตการปลูกในแปลงเกษตร	3	18.75
ให้ความรู้ผ่านสื่อ	2	12.50
7. หน่วยงานของท่านให้ความร่วมมือกับหน่วยราชการ, นักวิชาการ และเอกชนในการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษหรือไม่		
ให้ความร่วมมือ	8	100
ไม่ให้ความร่วมมือ	-	-
อื่นๆ ระบุ	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของระดับวิธีการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
	N = 8	
1. วิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษหน่วยงานของท่านทำอย่างไร		
สาริต	6	54.55
เยี่ยมชม	2	18.18
เผยแพร่ผ่านสื่อ	3	27.27
อื่นๆ ระบุ	-	-
2. วิธีการเลือกใช้สื่อในการเผยแพร่ความรู้ตามความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์	6	4.00
เลือกใช้สื่อที่มีคุณภาพดี	1	6.67
เลือกใช้สื่อที่ใช้แล้วสะดวก	2	13.33
ใช้สื่อที่ประหยัดใช้แล้วคุ้มค่า	2	13.33
เลือกใช้สื่อที่หาง่ายในท้องถิ่น	4	26.67
3. ชนิดของสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมเผยแพร่แก่เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษหน่วยงานของท่านใช้สื่อชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การใช้วิทยุ, โทรทัศน์	2	4.55
การใช้โทรศัพท์	-	-
ใช้หนังสือพิมพ์	2	4.55
การจัดนิทรรศการ	4	9.09
การใช้จดหมายเวียน	-	-
การสาธิตผล	3	6.83
การสาธิตวิธี	7	15.90
การจัดประกวด	-	-
การจัดทัศนศึกษา	3	6.83
การจัดฝึกอบรม	6	13.63
การจัดประชุม	5	11.36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
	N = 8	
การเยี่ยมชมที่บ้านและไร่นา	7	15.90
การจัดอภิปราย	-	-
เกษตรกรมาขอคำแนะนำที่ทำงาน	5	11.36
อื่นๆ ระบุ	-	-
4. ชนิดของวัสดุที่สนวัสดุที่ใช้ในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
4.1 เอกสารสิ่งพิมพ์	8	21.62
4.2 ของตัวอย่าง	7	18.93
4.3 ภาพพลิก	5	13.51
4.4 แผ่นภูมิ	1	2.70
4.5 แผนภาพ	1	2.70
4.6 ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์	7	18.93
4.7 ภาพชุด	1	2.70
4.8 สไลด์	-	-
4.9 เครื่องขยายเสียง	5	13.51
4.10 ป้ายนิเทศน์	2	5.40
4.11 วิดีโอ	-	-
4.12 อื่นๆ ระบุ	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 7 สามารถอธิบายเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษได้ดังนี้

วิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาพบว่า วิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ วิธีการสาธิตร้อยละ 54.55 รองลงมา คือ การเผยแพร่ผ่านสื่อ ร้อยละ 27.27 และร้อยละ 18.18 เป็นวิธีการส่งเสริมโดยการเยี่ยมชม

วิธีการเลือกใช้สื่อในการเผยแพร่ความรู้

จากการศึกษาพบว่า การเลือกใช้สื่อที่หาง่ายในท้องถิ่น 26.67 รองลงมาคือร้อยละ 18.33 เลือกใช้สื่อที่ใช้แล้วสะดวกและใช้สื่อที่ประหยัดใช้แล้วคุ้มค่าและร้อยละ 4.00 ความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

ชนิดของสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมเผยแพร่

จากการศึกษาพบว่า สื่อที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมใช้เผยแพร่ให้แก่เกษตรกรใช้สื่อชนิดการสาธิตวิธีและการเขียนเขียนที่บ้านและไร่นา ร้อยละ 15.90 รองลงมาร้อยละ 13.63 การจัดฝึกอบรมและการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์และใช้หนังสือพิมพ์ร้อยละ 4.55

ชนิดของวัสดุทัศนวัสดุที่ใช้ในการส่งเสริม

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเลือกใช้วัสดุทัศนวัสดุชนิดเอกสารสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 21.62 รองลงมาคือเลือกใช้ ของตัวอย่าง, และใช้ภาพโฆษณา หรือโปสเตอร์ ร้อยละ 18.93 และร้อยละ 2.70 เลือกใช้ แผ่นภูมิ, แผ่นภาพและภาพชุด

ปัญหาอุปสรรค วิธีการแก้ไข และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

1. ปัญหาอุปสรรค วิธีการแก้ไข ในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

1.1 ปัญหาเกษตรกรไม่มั่นใจในคำแนะนำและผลตอบแทนที่จะได้รับ

วิธีแก้ไข

ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดโดยใช้สื่อต่างๆ ช่วยในการแนะนำ มีการสาธิตให้เกษตรกรเห็นจริงๆ ทำให้เกษตรกรมั่นใจ และประกันราคาขั้นต่ำของผลผลิต

1.2 ปัญหาผู้รับซื้อผลผลิต ไม่หมด

วิธีแก้ไข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวางแผนปลูกผักปลอดสารพิษร่วมกับบริษัทรับซื้อผลผลิตให้ชัดเจนและส่งเสริมให้คำแนะนำให้เกษตรกรเอาใจใส่ในการเพาะปลูกให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อผลผลิตที่ออกมาได้ตรงตามมาตรฐานที่บริษัทรับซื้อต้องการ และมีการประกันราคาขั้นต่ำผลผลิตให้กับเกษตรกร

1.3 ปัญหาแมลงศัตรูพืชระบาดทำให้เกษตรกรหันไปใช้สารเคมีในการกำจัดแมลงวิธีการแก้ไข

ส่งเสริมแนะนำให้เกษตรกรใช้สารสกัดจากธรรมชาติ ลดการใช้สารเคมีโดยมุ่งเน้นความประหยัดต้นทุนการผลิตและความปลอดภัยของผู้บริโภคหรือแก้ไขโดยการปลูกผักแบบกางมุ้งทดแทนการใช้สารเคมี

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีต่อเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษ

2.1 ปฏิบัติงานในพื้นที่เกษตรกร

เกษตรกรให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นอย่างดี

2.2 ในพื้นที่เพาะปลูกผักปลอดสารพิษ ตำบลห้วยพระ อำเภอคอนคม จังหวัดนครปฐม ควรมีการขยายพื้นที่ปลูกของเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างอาชีพ รายได้ และความเป็นอยู่ดีขึ้น

2.3 สถานะเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันไม่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ

เนื่องจากการลงทุนไม่สูงให้ผลผลิตคุ้มค่าและมีการทำสัญญาประกันราคาขั้นต่ำกับบริษัทผู้ซื้อ และผักปลอดสารพิษยังเป็นที่นิยมของผู้บริโภค

ปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาเกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านพื้นที่ทำการเกษตรเพราะพื้นที่เก่าเคยทำนาปลูกข้าวมาก่อนและปรับเปลี่ยนเป็นแปลงผัก สภาพดินเป็นดินเหนียว มีความอุ้มน้ำดีทำให้ประสบปัญหาเรื่องโรคเชื้อรา ซึ่งสอดคล้องกับ อรพรรณ วิเศษสังข์ และ จุมพล สาระนาถ (2540 : 577) สามารถพบได้ทั่วไป ในดินที่มีความชื้นและอุณหภูมิเหมาะสมต่อการปลูกพืช และดินยังขาดธาตุอาหารที่ใช้ในการเจริญเติบโตของผัก จึงทำให้เกษตรกรต้องพึ่งปุ๋ยเคมีในการปลูกผักซึ่งค่าปุ๋ยในปัจจุบันมีราคาแพง รวมถึงอุปกรณ์ เช่น ท่อน้ำ สปริงเกอร์มีราคาแพง เนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้เกษตรกรต้องลงทุนสูงประกอบกับราคาผักไม่แน่นอนเสี่ยงต่อการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวลักษณ์ สุขสมัย (2542 : 13) ช่วงเวลาผักมีราคาถูก ช่วงเดือนมกราคม มีผัก

ออกจำหน่ายมาก ทำให้ราคาถูกหรือเกษตรกรต่างก็คุ้นผลผลิตเอาไว้ขายในช่วงนั้นมาก ๆ ทำให้ราคาต่ำลงไปส่วนแรงงาน มีปัญหาเนื่องจาก แรงงานในครอบครัวมีน้อย และต้องหาแรงงานหรือลูกจ้าง เข้ามาทำงานในภาคเกษตร ส่วนสารป้องกันแมลงผักที่สกัดจากพืชเกษตรกรไม่มีความคุ้นเคย ซึ่งสอดคล้องกับ กอบเกียรติ์ บันสิทธิ์ (2540 : 440) สารสกัดจากผลและเมล็ดสะเดามีผลในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช ซึ่งไม่ทำให้หนอนและแมลงตายในทันทีและสารสกัดสะเดามีจุดอ่อนที่สลายตัวไว ทำให้เกษตรกรไม่มีความมั่นใจ เพราะยึดติดกับสารเคมีที่ฉีดพ่น แล้วแมลงตายทันที ส่วนการเตรียมแปลงผักในมุ้งมีความยุ่งยากเพราะต้องระวังการเกิดความเสียหายกับมุ้งหรือต้องยกมุ้งขึ้นซึ่งทำให้เกิดความยากลำบากและปัญหาผลผลิตผักในมุ้งมีการเจริญเติบโตที่สูงใหญ่ ซึ่งเป็นปัญหาด้านการตลาดซึ่งจะทำให้ขายผลผลิตได้ไม่เต็มที่ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรินทร์ เขจรวงศ์ (2541 : 28) ผักที่ปลูกในมุ้งจะทำให้แสงลดลงทำให้ผักมีลักษณะผอมสูง

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรเพศชายคิดเป็นร้อยละ 54.56 รองลงมาเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 45.45 อายุของเกษตรกรมีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี ร้อยละ 22.73 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.45 มีอายุระหว่าง 71 – 80 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 77.27 ระดับการศึกษาของเกษตรกร จบระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 49.10 ส่วนที่น้อยที่สุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 4.55 และประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 4.55 ส่วนจำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรมีจำนวนระหว่าง 5 - 8 คน คิดเป็นร้อยละ 55.45 น้อยที่สุดมีจำนวนระหว่าง 1 - 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.55 ส่วนจำนวนแรงงาน ใน ครอบครัวเกษตรกร มีจำนวน 3 คน มีร้อยละ 36.36 ส่วนที่น้อยที่สุด 4 คน มีร้อยละ 9.09 ส่วนระยะเวลาที่ปลูกผักมาพบว่า ระยะเวลา 1-2 ปี มีร้อยละ 52.73 รองลงมาระยะเวลา 3-4 ปี มีร้อยละ 47.27 ส่วนสำหรับพื้นที่ปลูกผักจำนวน 1-3 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.36 รองลงมาพื้นที่ 4-6 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.64 ส่วนการถือครองที่ดิน พบว่าเป็นของตนเองร้อยละ 76.36 รองลงมาเช่าที่ทำการเกษตร ร้อยละ 23.64 ส่วนอาชีพก่อนการปลูกผัก ส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพ เกษตรกรรม มีร้อยละ 40.00 ส่วนน้อยที่สุดไม่เคยประกอบอาชีพมาก่อน มีร้อยละ 2.73 ส่วนการประกอบอาชีพ พบว่า เกษตรกร ปลูกผักเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 59.09 ปลูกผักเป็นอาชีพรอง ร้อยละ 40.91 นอกจากปลูกผัก ยังพบว่า ส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรมอย่างอื่น ร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุดรับราชการร้อยละ 3.97 ส่วนรายได้ต่อปี จากอาชีพหลักของเกษตรกร ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 40,000-60,000 บาท มีร้อยละ 50 น้อยที่สุดมีรายได้ระหว่าง 60,000-80,000 บาท มีร้อยละ 20.91 รายได้การทำอาชีพอื่นส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 30,000-50,000 บาท ต่อปี มีร้อยละ 60 น้อยที่สุดมีรายได้ 80,000 บาท มีร้อยละ 0.83

สภาพการผลิตผักของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า สภาพการปลูกผักทั่วไป ส่วนใหญ่เกษตรกร ปลูกผักปลอดสารพิษ มีร้อยละ 92.73 รองลงมาเป็นการปลูกผัก โดยทั่วไปใช้สารเคมีปราบแมลงมีร้อยละ 7.27 ส่วนการเรียนรู้วิธีการปลูกผัก โดยส่วนมากได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 86.36 น้อยที่สุดร้อยละ 3.64 เรียนรู้และถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ ส่วนวิธีการปลูกเกษตรกรส่วนมากใช้วิธีหยอดเมล็ดร้อยละ 97.27 น้อยที่สุดใช้วิธีหว่านเมล็ด คิดเป็นร้อยละ 0.91 แหล่งน้ำที่ใช้โดยส่วนใหญ่ได้จากการขุดเจาะบ่อน้ำ คิดเป็นร้อยละ 62.73 น้อยที่สุดเป็นแหล่งน้ำจากธรรมชาติคิดเป็น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อยละ 4.54 ส่วนการเตรียมเครื่องมือเตรียมแปลงปลูกเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือธรรมดา เช่น จอบ พลั่ว มีร้อยละ 90.00 น้อยที่สุดใช้ทั้งสองวิธีร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 1.82 ส่วนการใช้ปุ๋ยกับ ผัก พบว่าเกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 54.55 ส่วนเป็นปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 37.27 ส่วนที่เหลือใช้ ปุ๋ยอินทรีย์ และ ปุ๋ยเคมีร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 8.18 ส่วนการให้น้ำผัก เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เครื่อง ท่อนแรงให้น้ำผัก คิดเป็นร้อยละ 68.18 น้อยที่สุดใช้ทั้งสองวิธีร่วมกันคือใช้เครื่องท่อนแรงและเครื่อง อย่างง่ายคิดเป็นร้อยละ 5.45 ส่วนการป้องกันแมลงศัตรูเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้วัสดุสังเคราะห์ เช่น มุ้งตาข่ายคิดเป็นร้อยละ 50.90 น้อยที่สุดใช้สารเคมีป้องกัน คิดเป็นร้อยละ 7.27 ส่วนการพิจารณา การเก็บเกี่ยวเกษตรกรจะเก็บผักเมื่อมีการเจริญเติบโตได้ขนาดตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ 95.45 น้อยที่สุดการเก็บเกี่ยวเมื่อผักมีราคาสูงและขนาดโตพอสมควร คิดเป็นร้อยละ 4.54 ส่วนการ จำหน่ายผลผลิต ของเกษตรกรมีการรวมกลุ่มขายคิดเป็นร้อยละ 64.54 ที่เหลือน้อยที่สุดขายปลีกคิด เป็นร้อยละ 1.81

ความต้องการด้านการส่งเสริมผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีแหล่งเงินทุนเป็นของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 57.27 ส่วนน้อย ที่สุดกู้จากสหกรณ์คิดเป็นร้อยละ 2.73 ส่วนรายได้ต่อปีของเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษส่วน ใหญ่อยู่ระหว่าง 20,000 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.55 น้อยที่สุดมีรายได้ 80,000 บาท ขึ้น ไปมี ร้อยละ 7.27 ส่วนค่าใช้จ่ายต่อปีในการดูแลรักษาผักส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 20,000 – 40,000 บาท คิด เป็นร้อยละ 79.09 น้อยสุด 40,000 – 60,000บาท คิดเป็นร้อยละ 20.91 ส่วนสาเหตุ ที่ทำให้เกษตรกร หันมาปลูกผักปลอดสารพิษ โดยส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 45.54 ส่วน ที่น้อยที่สุดเรียนรู้จากสื่อต่างๆ มีร้อยละ 0.90 ส่วนผักที่เกษตรกรปลูกมากที่สุดส่วนใหญ่มีผักคะน้า คิดเป็นร้อยละ 54.55 ส่วนน้อยที่สุดเป็นผักกาดขาวคิดเป็นร้อยละ 1.82 ส่วนแหล่งของข่าวสาร เกษตรกร ได้รับจากสื่อโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 76.36 ส่วนที่น้อยที่สุดได้รับข่าวสารจากสื่อทางวาร สารคิดเป็นร้อยละ 10.00

ความต้องการด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความต้องการมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.88 คือด้านการบำรุงดิน ด้านวัสดุอุปกรณ์การทำแปลงปลูกผัก ส่วนน้อยที่สุดเป็นด้านวิชาการหลังการเก็บเกี่ยวคิดเป็นค่า เฉลี่ย 0.14

ความต้องการส่งเสริมเกี่ยวกับชนิดผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรต้องการปลูกมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 เป็นผักคะน้า น้อยที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.40 เป็นผักบุ้งจีน และถั่วฝักยาว

ความต้องการด้านการตลาด

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรต้องการมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.98 มีความต้องการ กำหนดราคาที่เหมาะสม น้อยที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.10 คือการหาสถานที่จำหน่าย

ความต้องการด้านสื่อที่ใช้ในการส่งเสริม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความต้องการมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.50 คือเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ที่ต้องการน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.80 เป็นหนังสือวีรียูปัก

ความต้องการด้านความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

ความต้องการด้านวิชาการ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรต้องการความรู้ด้านการปรับปรุงดินและบำรุงดินร้อยละ 19.09 ที่เหลือน้อยที่สุดเรื่องการเก็บเกี่ยวผัก ร้อยละ 0.91

ความต้องการอบรม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความต้องการอบรมเรื่อง การจัดตั้ง สหกรณ์ ร้อยละ 27.27 ส่วนที่เหลือน้อยที่สุดเป็นการทำปุ๋ยหมัก ร้อยละ 4.55

ความต้องการพันธุ์ผัก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการเป็นผักคะน้า ร้อยละ 36.36 น้อยที่สุดเป็น ผักกาดหอม ร้อยละ 1.82

ความต้องการความช่วยเหลือด้านอื่นๆ

จากการศึกษาพบว่า การประกันราคา ร้อยละ 30 น้อยที่สุดเป็นด้านตลาดรับซื้อผักร้อยละ 5.45

ปัญหาการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่

จากการศึกษาเกษตรกรส่วนใหญ่พบว่าพื้นที่ที่ตั้งตัวอำเภออยู่ห่างไกลจากหมู่บ้านมากทำให้ การประสานงานไม่สะดวก และเจ้าหน้าที่ขาดการประสานงานติดต่ออย่างต่อเนื่องกับเกษตรกรทำให้ไม่ทันกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกรแล้ววิธีแก้ไขสำหรับเกษตรกรคือการติดต่อทาง

โทรศัพท์ ไปติดต่อนัดหมายและปรึกษาปัญหา

ปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาเกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านพื้นที่ทำการเกษตรขาดความสมบูรณ์ และสภาพดินไม่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหาเรื่องโรคระบาดและเกษตรกรยังประสบปัญหาด้านเงินทุนในการทำการเกษตร นอกจากนี้อุปกรณ์รวมทั้งปุ๋ยและยาที่มีราคาสูงขึ้นทำให้เกษตรกรต้องลงทุนสูง ประกอบกับราคาผักไม่แน่นอน รวมทั้งยังขาดความรู้ด้านการใช้สารสกัดจากพืชในการป้องกันแมลง

ปัญหาด้านผลผลิตผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรประสบปัญหาเรื่องขนาดผลผลิตผักมีความขรุขระที่ตลาดผู้ซื้อกำหนดทำให้ต้องคัดออกไปหรือปล่อยให้เน่าในแปลงด้านราคาเกษตรกรประสบปัญหาซึ่งไม่คุ้มกับที่ลงทุนและ ราคาผักปลอดสารพิษมีราคาใกล้เคียงกับผักที่ไม่ปลอดภัยและ ด้านตลาดที่รับซื้อผักมีความต้องการผักเป็นงวด ๆ จำกัดจำนวน ทำให้ผักที่เหลือเกษตรกรต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายดูแลผักต่อไป อีกส่วนปัญหาอีกอย่างคือ ฤดูบรรจุผักมีขนาดมาตรฐานเดียวทำให้ผักที่ไม่ได้ขนาดหรือเกินขนาดต้องคัดเลือกทิ้ง.

ปัญหาด้านตลาดและอุปสรรคอื่น ๆ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรประสบปัญหาด้านความต้องการ เรขของตลาดไม่แน่นอนซึ่งบางครั้งต้องการมากบางครั้งจัดหาส่งไม่ได้หรือบางครั้งต้องการน้อย ผลผลิตผักเหลือผักเริ่มแก่หรือออกดอกทำให้ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดการแก้ไขของเกษตรกรคือการนำเอาผลผลิตมารวมกันแล้วจึงนำไปขาย หรือติดต่อพ่อค้าภายนอกก่อนเก็บผลผลิต ขณะเดียวกันขนาดปริมาณผักในจังหวัดนครปฐมมีผลผลิตด้านผักเริ่มอิมตัว เกษตรกรเริ่มมองหาดตลาดในชานเมืองกรุงเทพฯ แล้ว ส่วนตลาดที่ติดต่อรับซื้อผักจากเกษตรกรต้องทำสัญญาข้อตกลงซึ่งบางข้อตกลงเกษตรกรไม่สามารถทำตามได้และไม่เข้าใจทำให้เกษตรกรต้องขอต่อรองกับข้อสัญญาบางข้อและปัญหาด้านราคาที่ได้ไม่คุ้มกับที่ลงทุนการแก้ไขของเกษตรกรที่ศึกษาพบว่า เกษตรกรนำไปฝากขายรวมกันกับกลุ่มเพื่อนเพื่อต่อรองราคาจากพ่อค้า ส่วนด้านราคาผักไม่แน่นอน เกษตรกรจะปลูกผักหลายประเภทเพื่อป้องกันราคาตกต่ำ และยังเจอปัญหาการขาดแคลนเงินทุนปลูกผัก โดยการแก้ไข เกษตรกรจะออกไปรับจ้างเพื่อหาทุนมาหมุนเวียน และปัญหาพืชทำสารสกัดป้องกันทำยาก และใช้ไม่ค่อยได้ผลเกษตรกรแก้ไขโดยใช้แผ่นดักจับแมลงและทำลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

จากการศึกษาด้านการผลิตสรุปได้ว่าเกษตรกรต้องการรับทราบข่าวสารราคาผักและอนาคตตลาดรวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์เพื่อผลประโยชน์ของเกษตรกรและตลาดควรรับซื้อผลผลิตทั้งหมดและควรประกันราคาผลผลิตเอาไว้ป้องกันราคาคต่ำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรช่วยเหลือด้านราคากับวัสดุอุปกรณ์ ปุ๋ยและสารเคมีรวมทั้งจัดหาตลาดที่มั่นคงให้เกษตรกร

ด้านตลาดควรจัดตั้งหน่วยงานดูแลเรื่องราคาและประกันราคาไม่ให้ราคาคต่ำรวมถึงเสาะหาราคาตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มั่นคงให้เกษตรกรรวมทั้งจัดรวบรวมเกษตรกรจัดกลุ่มหรือตั้งเป็นสหกรณ์เพื่อรวบรวมผลผลิตผัก โดยจัดให้มีการประมูลรับซื้อผักเพื่อผลักดันราคา รวมทั้งให้ตลาดในประเทศมีการแข่งขันการเปิดตลาดผักปลอดสารพิษ ได้มีการตรวจผัก ก่อนนำไปจำหน่ายในตลาด

ด้านการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ ควรมีการติดตามผลและดูสถานการณ์ด้านตลาดและปัญหาของเกษตรกร รวมทั้งแนะนำและแก้ไขปัญหาให้เกษตรกร

สรุปผลการศึกษา ชุดที่ 2 ดังนี้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิธีการให้การส่งเสริมการปลูกผักปลอดสาร ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคและวิธีแก้ไขปัญหาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในตำบลห้วยพระ อำเภอคอนสาร จังหวัดนครปฐม โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลทั้งหมด 8 ชุด ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำนวน 8 คน ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ผลการศึกษาโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยเลขคณิต ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

นโยบายและวิธีการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานมีนโยบายส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษ มีการสาธิตในการส่งเสริมคิดคิดเป็นร้อยละ 100 เชื่อมเขียนเกษตรกรเพื่อให้คำแนะนำคิดเป็นร้อยละ 100 มีการจัดหาวัสดุทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 100 มีการจัดอบรมให้ความรู้ทุกเดือน ๆ ละครั้งคิดเป็นร้อยละ 100 นโยบายที่หน่วยงานได้ทำแล้วคิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาให้ความรู้โดยจัดเจ้าหน้าที่ไปอบรม / สัมมนาในแต่ละหัวข้อคิดเป็นร้อยละ 31.25 และ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ นักวิชาการและเอกชนในการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษคิดเป็นร้อยละ 100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาพบว่า วิธีการส่งเสริมการปลูกผักทำโดยการสาธิตและการเผยแพร่ผ่านสื่อคิดเป็นร้อยละ 54.55 และ 27.27 ตามลำดับ เผยแพร่ความรู้โดยการใช้สื่อมีวิธีการเลือกใช้สื่อที่หาง่ายในท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 26.67 รองลงมาเลือกใช้สื่อที่ใช้สะดวกและใช้สื่อที่ประหยัด ใช้แล้วคุ้มค่าเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ คิดเป็นร้อยละ 13.33 การใช้สื่อเพื่อส่งเสริมเผยแพร่แก่เกษตรกรใช้สื่อชนิดการสาธิตวิธี คิดเป็นร้อยละ 4.00 การเขียนเขียนที่บ้านและไร่นา คิดเป็นร้อยละ 15.90 รองลงมา เป็นการจัดฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 13.63 และการใช้วิทยุ, โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์คิดเป็นร้อยละ 4.55 หน่วยงานที่เลือกใช้โสตทัศนวัสดุชนิด เอกสารสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 21.62 รองลงมาเป็น โสตทัศนวัสดุชนิดของตัวอย่าง และภาพโฆษณา หรือ โปสเตอร์คิดเป็นร้อยละ 18.93 และแผ่นภูมิ, แผนภาพ และภาพชุดคิดเป็นร้อยละ 2.70

ปัญหาอุปสรรควิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะ ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือ เกษตรกรไม่มั่นใจในคำแนะนำและผลตอบแทนที่จะได้รับ แก้ไขโดยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดโดยใช้สื่อต่าง ๆ ช่วยในการแนะนำและสาธิตให้เกษตรกรได้เห็นจริง ๆ ทำให้เกษตรกรมั่นใจและประกันราคาขั้นต่ำของผลผลิต ในการปฏิบัติในพื้นที่เกษตรกรให้ความร่วมมือ ควรมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่ใกล้เคียงเพิ่มขึ้นและสภาพเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันไม่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษ เนื่องจากต้นทุนการผลิตทำให้ผลผลิตคุ้มค่าและมีการประกันราคาขั้นต่ำและผักปลอดสารพิษเป็นที่นิยมของผู้บริโภคด้วย

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

จากการศึกษาข้างต้นผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั้งของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เกษตรกรยังขาดแคลนความรู้ความเข้าใจในการปลูกและการดูแลผักและหน่วยงานส่งเสริมการเกษตรควรให้ความรู้ความเข้าใจ ในการปลูกและดูแลผัก ประกอบกับเริ่มมีเกษตรกร หันมาปลูกเพิ่มมากขึ้น ขาดความรู้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ
2. ผลการศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงการขาดหน่วยงานสนับสนุนในเรื่องการประชาสัมพันธ์ ซึ่งไม่เหมือนกับตลาดในกรุงเทพฯ ที่มีการกวาดค้นตรวจสอบหาสารพิษตกค้างในผัก ประกอบกับด้านราคาผักควรมีการจัดประกันราคาหรือติดต่อทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับเกษตรกร ซึ่งทำให้เกษตรกรมีความเชื่อมั่น ในการปลูกผักปลอดสารพิษอย่างจริงจัง
3. จากการศึกษาคควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เรื่องตลาดและประโยชน์ของผักปลอดสารพิษ เพื่อเปิดตลาดและความตื่นตัวของประชาชนในการหันมาดูแลสุขภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มพืชผัก. 2541. “ทำอย่างไรการผลิตพืชผักจึงปลอดภัยจากสารพิษ”. วารสารส่งเสริมการเกษตร . 23 (126) : 21-22 .
- กอบเกียรติ์ บันธิสิทธิ์. 2541. “มุมมองผักกางมุ้งของไทย”. กสิกรรม . 71 (5) : 437 – 441 .
- ทองชาล กันหาจันทร์. 2542. “ผักกางมุ้งทางเลือกใหม่ของผู้บริโภค”. เทคโนโลยีชาวบ้าน . 11(211) : 17 .
- ประพนธ์ ไทชวาณิช. 2538. “ทานผักกันวันนี้ไม่มีสารพิษหรือ”. เกษตรก้าวหน้า . 10 (2) : 32 – 33.
- ปอง ประพันธ์. 2540. “ผักกางมุ้ง บ้านโลกสะอาด ประกาศชัยชนะ (เหนือสารเคมี)”. เทคโนโลยีชาวบ้าน . 4 (161) : 28 – 29 .
- วัชรินทร์ เขจรวงศ์. 2541. “มาปลูกผักอนามัยเป็นพืชที่ปลอดภัยจากสารพิษเพื่อการค้ากันเถอะ” . เทคโนโลยีชาวบ้าน . 10 (115) : 28 – 29 .
- วันณรงค์ เหล่าประดิษฐ์. 2541. “พืชผักปลอดภัยจากสารแบบยั่งยืน” . วารสารส่งเสริมการเกษตร . 28 (128) : 1, 3 – 4 .
- วิริจิต แซ่ลิว. 2531. “ผักกางมุ้ง” . 128 – 121 . วิทยาการทดแทนสารเคมี . กรุงเทพฯ : โครงการสำรวจวิทยาการทดแทนสารเคมี .
- สุภชัย นิลวาณิช . 2542. “ผักปลอดสารพิษสินค้าที่ตลาดเปิดกว้าง” . เทคโนโลยีชาวบ้าน . 11 (221) : 12 – 13 .
- สมนิตย์ เหล็กอุ้นวงษ์ . 2541. “ผักปลอดสารพิษที่พรวนกระด่าย” . เทคโนโลยีชาวบ้าน . 11 (201) : 18
- สมปอง ทองดีแท้ . 2528. “ผักกางมุ้งเมืองย่าโม” . เทคโนโลยีชาวบ้าน . 9(170) : 29 – 32 .

สมบัติ ราชวงศ์ . 2540 . “ผักกางมุ้งเมืองย่าโม” . เทคโนโลยีชาวบ้าน . 9 (170) : 31 – 32

สมเกียรติ จำเริญ . 2541 . “การจัดการดินและปุ๋ยสำหรับผลิตผัก” . กสิกร . 71 (2) : 172 – 175 .

สถิต วิมล . 2541 . “ผักปลอดสารพิษในโครงการพระราชดำริบ้านโป่ง งานสร้างสรรค์” . เทคโนโลยีชาวบ้าน . 11 (205) : 25 .

สุขสันต์ สุทธิผลไพบุลย์ . 2536 . “ผักปลอดสารพิษ” . วารสารพัฒนาที่ดิน . 32 (363 – 364) : 68 .

_____ . 2538 . “พืชผลปลอดสารพิษ” . เกษตรก้าวหน้า . 10 (4) : 42, 44, 50 .

เสน่ห์ แสงคำ . 2540 . “ผักปลอดสารพิษทางเลือกใหม่ที่ดาคลิ” . เทคโนโลยีชาวบ้าน . 10 (179) : 38 – 40 .

เสาวลักษณ์ สุขสมัย . 2542 . “การผลิตผักปลอดสารพิษ” . เทคโนโลยีชาวบ้าน . 11 (211) : 12 – 13 .

อนงค์ จันทศรีกุล . 2532 . โรคและศัตรูบางชนิดของผักและการป้องกันกำจัด . กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช .

อมรทิพย์ ภิรมย์บุรณ์ . 2541 . “ผักปลอดภัยจากสารพิษที่นครปฐม” . วารสารส่งเสริมการเกษตร . 28 (128) : 8 – 10 .

อรพรรณ วิเศษสังข์และจุมพล สารณะ . 2540 . “ระวังภัยจากเชื้อไรโซอกโทเนีย” . กสิกร . 70 (6) : 577 – 579 .

อารีรัตน์ กิตติศิริ . 2542 . “ปลูกผักปลอดสารพิษ ตามแบบฉบับเกษตรกรเมืองชัยภูมิ” . เทคโนโลยีชาวบ้าน . 10 (190) : 20 – 38 .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความต้องการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ตำบลห้วยพระ อำเภอคอนทูน จังหวัด นครปฐม

แบบสอบถามทั้งหมด 5 ตอน

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. ตอนที่ 2 สภาพการประกอบอาชีพทางการปลูกผัก
3. ตอนที่ 3 ความต้องการด้านส่งเสริมเรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษ
4. ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไขปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษ
5. ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่ปลูกผัก

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือ เติมข้อความลงในช่องที่เว้นไว้ให้ตามความเป็นจริงที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

1. เพศ () () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพการสมรส
() โสด () แต่งงานแล้ว
() หม้าย () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. การศึกษา
() ป. 4 () ป. 6
() ม. 3 () ปวช.
() ม. 6 () ปวส.
() ปริญญาตรี () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัวเรือนของเกษตรกร.....คน
6. จำนวนแรงงานในครัวเรือนของท่านมี
() 2 คน () 3 คน
() 4 คน () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. ท่านปลูกผักปลอดสารพิษมานาน.....ปี
7. จำนวนปลูกพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษ.....ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ลักษณะการถือครองที่ดินในการปลูกผัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () เป็นของตนเอง () เช่าผู้อื่น
() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

9. อาชีพก่อนการปลูกผักปลอดสารพิษ คือ.....

10. ท่านปลูกผักปลอดสารพิษ เป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพรอง

- () อาชีพหลัก () อาชีพรอง

11. อาชีพอื่น ท่านนอกจากการปลูกผักปลอดสารพิษ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ธุรกิจ () รับราชการ
() รับจ้าง () ค้าขาย
() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

12. รายได้จากอาชีพหลักต่อปี ประมาณ

- () 20,000 – 40,000 บาท () 40,000 – 60,000 บาท
() 60,000 – 80,000 บาท () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

13. รายได้จากอาชีพเสริมต่อปี ประมาณ

- () 10,000 – 30,000 บาท () 30,000 – 50,000 บาท
() 50,000 – 70,000 บาท () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 สภาพการประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรการปลูกผัก

1. สภาพทั่วไปของการปลูกผักใน ตำบลห้วยพระ อำเภอคอนทูน จังหวัดนครปฐม

- () เกษตรกรส่วนใหญ่ ปลูกผักทั่วไป
() เกษตรกรส่วนใหญ่ ปลูกผักปลอดสารพิษ
() อื่น ๆ ระบุ.....

2. ลักษณะการปลูกผักของเกษตรกร

- () เรียนรู้ วิธีการปลูกเอง
() สืบต่อกันมาแต่บรรพบุรุษ
() ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
() อื่น ๆ ระบุ.....

3. วิธีการปลูกผักท่านทำโดย

- () เพาะเมล็ด () หว่านเมล็ด
() หยอดเมล็ด () อื่น ๆ ระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. น้ำที่ใช้ปลูกผักได้มาจาก
 - () การเจาะบ่อน้ำ () คลองชลประทาน
 - () แหล่งน้ำธรรมชาติ () อื่น ๆ ระบุ.....
5. เครื่องมือในการเตรียมดินทำแปลงปลูกผัก
 - () เครื่องมือธรรมดา เช่นจอบ เสียม คราด
 - () เครื่องจักรกล เช่น รถแทรกเตอร์
 - () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
6. การให้ปุ๋ยเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ผัก ใช้ปุ๋ยประเภทใด
 - () ปุ๋ยอินทรีย์ () ปุ๋ยเคมี () อื่น ๆ ระบุ.....
7. การให้น้ำแก่พืชผัก ให้โดยวิธีการใด
 - () ใช้เครื่องมือง่าย ๆ เช่น แครง ขนาด
 - () ใช้เครื่องยนต์พุนแรง เช่น เครื่องสูบน้ำ
 - () อื่น ๆ ระบุ.....
8. การป้องกันแมลงศัตรูพืชท่านใช้วิธีใด
 - () สารเคมี () สารสกัดจากพืช
 - () วัสดุสังเคราะห์ () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
9. การเก็บเกี่ยวผลผลิต พืชผักจากสวนเพื่อจำหน่ายเก็บเมื่อใด
 - () พืชผักชนิดนั้น เจริญเติบโตได้ขนาดตามกำหนด
 - () พืชผักชนิดนั้น ๆ มีราคาสูงและขนาดโตพอสมควร
 - () พอค้ำมาติดต่อ และพอค้ำเป็นผู้กำหนดวันเก็บเกี่ยว
 - () อื่น ๆ ระบุ.....
10. จำหน่ายผลผลิตจากสวนผักอย่างไร
 - () นำไปจำหน่ายโดยขายส่งไปตลาด
 - () นำไปจำหน่ายโดยขายปลีกที่ตลาด
 - () มีพอค้ำมาติดต่อรับซื้อถึงสวนผัก
 - () อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 3 ความต้องการด้านการส่งเสริมเรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษ

1. แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษมาจากที่ใด
 - () ของตนเอง () ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
 - () กู้จากเพื่อนบ้าน () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
2. รายได้ของการปลูกผักปลอดสารพิษ ต่อปี
 - () 20,000 – 40,000 บาท () 40,000 - 60,000 บาท
 - () 60,000 – 80,000 บาท () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
3. ค่าใช้จ่ายในการบำรุง ดูแลรักษาผักปลอดสารพิษ เป็นเงินประมาณ กี่บาท / ปี
 - () 20,000 – 40,000 บาท () 40,000 – 60,000 บาท
 - () 60,000 – 80,000 บาท () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. สาเหตุที่ทำให้ท่านหันมาปลูกผักปลอดสารพิษ
 - () เจ้าหน้าที่ส่งเสริมแนะนำ () เรียนรู้ผ่านสื่อ
 - () ตัดสินใจเอง () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. ผักปลอดสารพิษที่ท่านปลูกมากที่สุด
 - () คะน้า () ผักกาดขาว
 - () กระหล่ำปลี () ผักกวางตุ้ง
6. บ้านของท่านมีสื่ออะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () โทรทัศน์ () วารสาร
 - () วิทยุ () หนังสือพิมพ์
 - () อื่น ๆ ระบุ.....

ระดับความต้องการ

7. ความต้องการด้านการผลิตผักปลอดสารพิษ	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การเตรียมดิน	()	()	()	()
การคัดเลือกพันธุ์ผัก	()	()	()	()
การดูแลรักษา	()	()	()	()
การป้องกัน โรคและแมลง	()	()	()	()
การเก็บเกี่ยวผลผลิต	()	()	()	()
ด้านวัสดุ - อุปกรณ์	()	()	()	()
วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว	()	()	()	()
อื่น ๆ โปรดระบุ.....	()	()	()	()

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับความต้องการ

8. ความต้องการการส่งเสริมเกี่ยวกับชนิดผักปลอดสารพิษ

	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ผักคะน้า	()	()	()	()
ผักกาดขาว	()	()	()	()
กะหล่ำปลี	()	()	()	()
ผักกาดควางตุ้ง	()	()	()	()
อื่น ๆ โปรดระบุ	()	()	()	()

9. ด้านการตลาด

การหาสถานที่จำหน่าย	()	()	()	()
การกำหนดราคาที่เหมาะสม	()	()	()	()
การรับรองผลผลิตว่าปลอดภัย	()	()	()	()
การรวมกลุ่มผู้ผลิต	()	()	()	()
อื่น ๆ โปรดระบุ.....	()	()	()	()

10. ความต้องการด้านสื่อที่ใช้ในการส่งเสริม

โทรทัศน์	()	()	()	()
หอกระจายข่าว	()	()	()	()
เจ้าหน้าที่ส่งเสริม	()	()	()	()
อื่น ๆ โปรดระบุ.....	()	()	()	()

11. ความต้องการความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

- 11.1 ต้องการความรู้ด้าน.....
- 11.2 ต้องการฝึกอบรมด้าน.....
- 11.3 ต้องการพันธุ์ผัก, ชนิด.....
- 11.4 ต้องการความช่วยเหลือ.....
- 11.5 อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรค และวิธีการแก้ไขปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษ

1. ปัญหาในการปลูกผักปลอดสารพิษที่พบ คือ () มีระบุ.....
() ไม่มีระบุ..... () อื่น ๆ ระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีแก้ไข.....

.....

2. ปัญหาที่เกิดการติดต่อประสานงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่พบคือ

() มี.....() ไม่มี.....

() อื่น ๆ ระบุ.....

วิธีแก้ไข.....

.....

3. ปัญหาด้านผลผลิตผักปลอดสารพิษคือ () มีระบุ.....

() ไม่มีระบุ.....() อื่น ๆ ระบุ.....

วิธีแก้ไข.....

.....

4. ปัญหาด้านการตลาดและอุปสรรคอื่น ๆ () มีระบุ.....

() ไม่มีระบุ..... () อื่น ๆ ระบุ.....

วิธีแก้ไข.....

.....

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษ

ก. ด้านการผลิต.....

.....

ข. ด้านการตลาด.....

.....

ค. ด้านการส่งเสริมความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม.....

.....

ง. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง

นโยบายและวิธีการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในตำบลห้วยพระ อำเภอคอนคา
จังหวัดนครปฐม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 นโยบายและวิธีการ ส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษ

ตอนที่ 2 วิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค วิธีการแก้ไขและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสาร

พิษ

ตอนที่ 1 นโยบายและวิธีการ ส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษ

1. หน่วยงานของท่านมีนโยบายส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษหรือไม่
 มี ไม่มี
 อื่น ๆ ระบุ
2. ในการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษมีการสาริตหรือไม่
 มีการสาริต ไม่มีการสาริต
 อื่น ๆ ระบุ
3. หน่วยงานของท่านมีการเยี่ยมชมเกษตรกร เพื่อให้คำแนะนำเกษตรกร ในการปลูกผักปลอดสารพิษ
 เยี่ยมเยือน ไม่เยี่ยมชม
 อื่น ๆ ระบุ
4. หน่วยงานของท่านมีการจัดหาวัสดุของเกษตรกรให้แก่เกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ
 มี ไม่มี
 อื่น ๆ ระบุ
5. หน่วยงานของท่าน มีการจัดอบรมให้ความรู้ทางการผลิตผักปลอดสารพิษแก่เกษตรกรมากน้อยเพียงใด
 ทุกเดือน ๆ ละ ครั้ง ทุก 6 เดือน
 ทุก 3 เดือน อื่น ๆ ระบุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. นโยบายที่หน่วยงานทำได้แล้วในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร (ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () ให้ความรู้โดยจัดเจ้าหน้าที่ไป
 - () จัดอบรมสัมมนาในแต่ละหัวข้อ
 - () สาธิตการปลูกในแปลงเกษตร
 - () ให้ความรู้ผ่านสื่อ
 - () อื่น ๆ ระบุ
7. หน่วยงานของท่านให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ นักวิชาการ และเอกชนในการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษหรือไม่
- () ให้ความร่วมมือ
 - () ไม่ให้ความร่วมมือ
 - () อื่น ๆ ระบุ

ตอนที่ 2 วิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

1. วิธีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษหน่วยงานของท่านทำอย่างไร
- () สาธิต
 - () เชิญชม
 - () เผยแพร่ข่าวสาร
 - () อื่น ๆ ระบุ
2. การเผยแพร่ความรู้โดยการใช้สื่อท่านมีวิธีการเลือกสื่ออย่างไร
- () ความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์
 - () เลือกใช้สื่อที่มีคุณภาพดี
 - () เลือกใช้สื่อที่ใช้แล้วสะดวก
 - () ใช้สื่อที่ประหยัดใช้แล้วคุ้มค่า
 - () เลือกใช้สื่อที่หาง่ายในท้องถิ่น
 - () อื่น ๆ ระบุ

3. ในการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมเผยแพร่แก่เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษ หน่วยงานของท่านใช้สื่อชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () การใช้วิทยุ โทรทัศน์
- () การใช้โทรศัพท์
- () ใช้หนังสือพิมพ์
- () การจัดนิทรรศการ
- () การใช้จดหมายเวียน
- () การสาธิตผล
- () การสาธิตวิธี
- () การจัดประกวด
- () การจัดทัศนศึกษา
- () การจัดฝึกอบรม
- () การจัดประชุม
- () การเยี่ยมชมที่บ้านและไร่นา
- () การจัดอภิปราย
- () เกษตรกรมาขอคำแนะนำที่ทำงาน
- () อื่น ๆ ระบุ

4. หน่วยงานของท่านเลือกใช้สื่อกันวิสดุชนิดใดในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () เอกสารสิ่งพิมพ์
- () ของตัวอย่าง
- () แผนภูมิ
- () แผนภาพ
- () ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์
- () ภาพชุด
- () สไลด์
- () เครื่องขยายเสียง
- () ป้ายนิเทศน์
- () วีซีโอ
- () อื่น ๆ ระบุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค วิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะที่พบในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

1. ปัญหา อุปสรรค วิธีแก้ไขที่ท่านพบในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ

1.1 ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือ	วิธีแก้ไขปัญหา
1.
2.
3.
4.
5.

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ส่วนเสริมที่มีต่อเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ

2.1 ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ เกษตรกรให้ความร่วมมือต่อเจ้าหน้าที่หรือไม่อย่างไร.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ในพื้นที่เพาะปลูกผักปลอดสารพิษตำบลห้วยพระ อำเภอคอนคาญ ท่านคิดว่าควรมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างอาชีพ รายได้และความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ควรมีการขยายพื้นที่หรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.2 สถานะเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษหรือไม่อย่างไร.....

.....

.....

.....

.....